

Lokaal

nr. 9 – SEPTEMBER 2021

**VVSG-maandblad voor
de lokale bestuurder**

Verschijnt 11x per jaar / P2A9746

Druk op de dienst Omgeving

**Leuven, overtuigd Europees
Limburg zet de fusiedans in
Betaalbaar wonen in Knokke-Heist**

Bestuurskracht is geen uitdaging die enkel met schaal en fusie kan worden opgelost, ze kan ook in de problemen komen of juist vleugels krijgen door de manier waarop andere overheden te werk gaan.

Bestuurskracht vleugels geven

Bestuurskracht is een begrip dat we vanuit de VVSG nadrukkelijk naar voren schuiven in het debat over de fusie van gemeenten. Een fusie mag geen doel op zich zijn, ze moet het resultaat zijn van een grondige afweging over de manier waarop een lokaal bestuur zijn bestuurskracht kan versterken. Een (vrijwillige) fusie is daarbij een van de mogelijke oplossingen, naast het versterken van de interne organisatiebeheersing of het sluiten van slimme samenwerkingsverbanden met andere besturen.

Wat dit betekent, leest u in deze editie van *Lokaal* in een interview met de burgemeesters van Hoeselt en Bilzen, die onlangs een nieuwe stap in het fusieproces tussen hun gemeenten aankondigden. De burgemeesters beklemtonen dat je er de tijd voor moet nemen, om vertrouwen op te bouwen tussen de potentiële partners en de voor- en nadelen grondig af te wegen. Dat de fusiebonus ruimte maakt voor nieuwe investeringen, steken ze niet weg. Maar een goed beargumenteerde afweging op het vlak van de bestuurskracht en versterking van de administratie blijft toch het fundament van een fusie. Tegelijk blijft er ook bezorgdheid voor de nabijheid. Fusie is niet louter een kwestie van een steeds maar grotere schaal, maar vooral van een schaal die nog te bevatten is.

Het concept bestuurskracht is in deze editie van *Lokaal* ook – weliswaar op de achtergrond, maar prominent – aanwezig in het artikel over de werking van de omgevingsdiensten. De druk op omgevingsdiensten is de afgelopen jaren stelselmatig zwaarder geworden. Toegenomen complexiteit, de invoering van nieuwe procedures voor de omgevingsvergunning, beperkte ondersteuning vanwege de Vlaamse overheid en de nood aan meer begeleiding van de burger worden als redenen aangegeven voor een steeds toenemende druk op de omgevingsdiensten. Deze analyse geeft aan dat we ook met een andere bril naar bestuurskracht kunnen en moeten kijken.

Bestuurskracht is geen uitdaging die enkel met schaal en fusie kan worden opgelost, ze kan ook in de problemen komen of juist vleugels krijgen door de manier waarop andere overheden te werk gaan.

Lokale besturen kunnen aan bestuurskracht winnen wanneer ze meer ondersteuning krijgen vanuit de andere overheden, als de financiële stromen stabiel en voorspelbaar worden en de regelgeving transparant is, stabiel en vooral eenvoudig zonder al te veel details. Of samengevat: door meer vertrouwen in de lokale besturen.

Kris Snijkers is algemeen directeur van de VVSG

Reageren?
Twitter met ons
mee op @vvsg

STEFAN DEWICKERE

Interview met Mohamed Ridouani

Leuven, overtuigd Europees

‘Leuven is een toekomstlab voor klimaat, armoede en polarisering,’ zegt burgemeester Mohamed Ridouani die bij elke innovatie iedereen wil meekrijgen, net zoals Europa dat wil. Hij betreurt wel dat Europa te abstract blijft voor het brede publiek. Daar wil de Conferentie over de Toekomst van Europa iets aan doen.

STEFAN DEWICKERE

De toekomst van Jasper Van Loy

Er is een toekomst onder de kerktoren

De jonge auteur Jasper Van Loy ziet ondanks de verkavelingsjiver een toekomst voor de dorpen. Alles hangt af van het enthousiasme van de inwoners en de top-downstructuren: ‘De vonk moet van de inwoners zelf komen, het lokale bestuur kan dat elan ondersteunen.’

STEFAN DEWICKERE

Interview met Patriek Delbaere

Onderwijs is geen kostenpost, het is een kans

‘Driekwart van de lagerschoolkinderen loopt school in de eigen gemeente, in de eigen buurt. Een school is een troef voor de gemeente om nieuwe inwoners aan te trekken, net zoals handelaars en een vrijetijdsaanbod,’ zegt Patriek Delbaere die begin volgend jaar op pensioen gaat.

op de cover

Ondanks de toenemende digitalisering stijgt de druk op de dienst Omgeving in elke Vlaamse stad of gemeente. In Knokke-Heist is dat niet anders. Maar Filip Ide, Barry Sey en Daisy Verhaegen houden er samen de moed in. Fotograaf Bart Lasuy.

IN ELK NUMMER

- 2 Opinie
- 4 Kort
- 10 Estafette
- 34 De toekomst
- 58 In contact met
- 60 Agenda
- 61 Op zoek... naar nieuwe collega's?
- 62 Filip fileert
- 63 Burgemeester Triljoen

DOMEINEN

- 13 Leuven, overtuigd Europees
- 18 Fusies: in de glazen bol durven kijken
- 25 Lokale toetsstenen voor Vlaams ruimtelijk beleidsplan
- 28 De digitale kloof overbruggen voor en met de inwoners
- 31 Servicedesign voor een beter GBO in het Meetjesland
- 39 Nieuwe infrastructuur: Melopee in de Oude Dokken
- 43 Onderwijs is geen kostenpost, het is een kans
- 48 Een betaalbare woondroom in Knokke-Heist
- 51 Applaus voor de medewerkers van de omgevingsdiensten
- 54 Wij(k)water
Meer doen met het hemelwater dat op kerkdaken valt
- 56 In de leer bij de top van de Nederlandse restafvalvermijders

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Tomas Coppens, Bart Van Moerkerke **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Graphius **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, vacatures@vvsb.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENT LOKAAL 2021** Een jaarabonnement kost 75 euro bij levering van minstens tien exemplaren op één adres en 100 euro voor een individueel postabonnement voor VVSG-leden, 150 euro voor niet-leden (allen krijgen toegang tot het digitale abonnement via info@vvsb.be). Een apart digitaal jaarabonnement kost 60 euro voor leden en 90 euro voor niet-leden. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november. Leden betalen 10 euro en niet-leden 15 euro voor een los toegestuurd nummer. **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Kris Snijkers, directeur VVSG vzw **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsb.be **CONTACT** info@vvsb.be

Ondertekende artikelen verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Met een constructieve motie van wantrouwen kan de gemeenteraad het college geheel of gedeeltelijk ontslaan en een nieuw college samenstellen.

STEFAN DEWICKERE

Wijzigingen Decreet Lokaal Bestuur

Op 14 augustus traden verschillende wijzigingen van het decreet over het lokaal bestuur (DLB) in werking. De eerste doelstelling is de regels te moderniseren en de lokale democratie op die manier te versterken. Belangrijk is dat niet alle wijzigingen al in werking getreden zijn. Zo zijn artikelen met betrekking tot de fractievorming, volledige vernieuwing van de bestuursorganen na de lokale verkiezingen en de nieuwe onverenigbaarheden pas in de loop van 2024 van kracht.

Nu al krijgen politieke organen de mogelijkheid om in hun huishoudelijk reglement zelf te regelen of en wanneer ze digitaal of hybride vergaderen. De vrijwillige samenvoeging van gemeenten wordt verder aangemoedigd, er kan een transitie-manager aangesteld worden.

De voorzitters van de raden van bestuur voor de samenwerkingsverbanden van gemeenten en OCMW's hebben recht op dubbel presentiegeld. Daarnaast zijn er nog kleinere wijzigingen bijvoorbeeld om het decreet beter af te stemmen op het Wetboek van vennootschappen en verenigingen. Ook wordt het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet gewijzigd, maar die wijzigingen zijn pas relevant in de aanloop naar de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

Constructieve motie van wantrouwen

De vernieuwing die het meest in het oog springt, is die in verband met onbestuurbaarheid. De omslachtige procedure waarbij het hele college afgezet kan worden wanneer structurele onbestuurbaarheid vastgesteld is, wordt vervangen door een systeem dat werkt met een constructieve

motie van wantrouwen. Zowel een individuele constructieve motie (tegen één of meer schepenen) als een collectieve motie (tegen het hele college) wordt mogelijk. De gemeenteraad kan het college van burgemeester en schepenen geheel of gedeeltelijk ontslaan en een nieuw college samenstellen na/door een constructieve motie van wantrouwen. En dat is precies wat enkele dagen na de inwerkingtreding van de nieuwe regeling al direct gebeurde in twee kustgemeenten. 'Misschien volgen er nu bij het begin van de regeling wel nog enkele gevallen, maar een tsunami wordt het niet,' verklaarde politicoloog Herwig Reynaert op 17 augustus in een reactie op de VRT. Het wordt wel makkelijker politieke impasses op te lossen, maar 'er zijn garanties ingebouwd in het decreet. Zo kun je geen constructieve motie indienen in de periode van één jaar na de installatie van de gemeenteraad, en ook niet in het jaar voorafgaand aan de volgende verkiezingen.'

.....
Pieter Vanderstappen

Zoek op lokaalbestuur.vlaanderen.be en codex.vlaanderen.be op constructieve motie van wantrouwen

Tot 30 september: betere relatie tussen jongeren en politie

Met een project in elke provincie en een in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wil de Vlaamse regering de relatie tussen jongeren en politie verbeteren. Een project moet aandacht hebben voor de grootstedelijke problematiek, maar mag nieuw zijn of een verdieping van een bestaand traject als het een duurzame samenwerking voorlegt tussen jeugdorganisaties, politiezones en een organisatie met expertise in bemiddeling en herstelgericht werken. De betrokkenheid van lokale besturen is een pre.

www.vlaanderen.be

Zorgwonen wordt eenvoudiger

Wie een zorgunit in de tuin wil plaatsen of een bijgebouw zoals een garage voor bewoning wil inrichten, heeft daar tot nu toe een omgevingsvergunning voor nodig. Eind dit jaar wordt die vergunningsplicht in bepaalde situaties vervangen door een meldingsplicht. De gemeente moet wel nagaan of het gebouwtje aan de nodige voorwaarden voldoet.

Een dergelijke 'zorgwoning' is een mooi voorbeeld van nabije zorg. Voorwaarde is dat een zorgunit in de tuin of het bijgebouw er maximaal drie jaar (verlengbaar) staat en niet groter is dan 50 m², ook moet de zorgwoning voldoen aan de kwaliteitsnormen uit de Codex Wonen. De energieprestatienormen zijn dan weer niet van toepassing. Een architect is verplicht als het bijgebouw de stabiliteit wijzigt.

De VVSG was betrokken bij de opmaak van deze regelgeving. Zo spraken

we onder meer op een hoorzitting en vond er later ook overleg plaats met de Vlaamse overheid. Hoewel we zeker achter het idee van nabije zorg staan, hebben we vermeld dat we moeite hebben met deze uitbreiding, onder andere omdat we als gemeenten willen sturen op waar mensen wonen.

.....

Xavier Buijs

De Vlaamse overheid organiseert op 30 september een informatiesessie voor lokale besturen over deze nieuwe regelgeving. Met vragen over zorgwonen kun je ook terecht bij Xavier Buijs of Joris Deleenheer.

Tot 30 september: projectoproep publieke ruimte

Infopunt Publieke Ruimte gaat jaarlijks op zoek naar de beste openbare ruimte van Vlaanderen en Brussel. De beste inzendingen krijgen een plaats in de Databank Publieke Ruimte en het praktijkboek Publieke Ruimte 2022 en komen in aanmerking voor de Prijs Publieke Ruimte.

www.publiekeruimte.info, zoek projectoproep-2022

Lokale besturen nog steeds kwetsbaar voor Microsoft Exchange-hacks

Zowat een half jaar geleden werd er een zwakke plek gevonden in de populaire Microsoft Exchange Servers. Microsoft ontwikkelde een patch om ze te dichten, maar nogal wat organisaties hebben deze nog niet geïnstalleerd en kunnen dus het slachtoffer worden van een cyberaanval. Daar zijn bedrijven bij, maar ook gemeente- en provinciebesturen en politiediensten. Maakt jouw lokale bestuur gebruik van Microsoft Exchange? Ga dan samen met je IT-dienst na of de nodige patches werden uitgevoerd en onderneem anders meteen actie. Voor meer informatie kun je het advies van het Centrum voor Cyber Security Belgium naslaan of de beschikbare updates bekijken op de website van Microsoft.

Lokale besturen die de komende maand willen voortbouwen aan een cyberveilige(re) stad of gemeente kunnen ook een beroep doen op de tools en webinars in het kader van het Project Cyberveilige Gemeenten of zich inschrijven voor de laatste beschikbare plaatsen binnen het Traject Ethisch Hacken 2021, in samenwerking met Howest. Kortom: laat er geen gras over groeien, zodat hackers geen kans krijgen!

.....
Tomas Coppens

De constructieve motie van wantrouwen is een goede zaak. De oude regeling werkte eigenlijk niet: die procedure was veel te zwaar, waardoor verschillende steden jarenlang met een kwakkelende meerderheid verder moesten.

Politicooloog Carl Devos analyseert de impact van het Vlaamse decreet ter versterking van de lokale democratie in Het Laatste Nieuws. - 18/8

Het probleem van 127 miljoen subsidies naar kerkfabrieken: gemeenten zijn decretaal verplicht bij te springen in alle tekorten. Je bent niet anti-religie om dat een slechte aanpak te vinden. Laat gemeenten en steden zelf beslissen.

@mauritsvdr, 15/8, Twitter

Citizen science is allesbehalve het monopolie van Europa. Lokale besturen kunnen evengoed hun voordeel doen met het actief betrekken van hun inwoners bij plaatselijke onderzoeksvragen.

SMIT-onderzoeker Carina Veeckman in De Wakkere Burger. - 28/6

Als gemeentebestuur zetten we in Wingene in op elektronische facturen omdat die sneller en correcter betaald worden. We mogen ondernemers, nu meer dan ooit, niet laten wachten op hun centen. Wingene prijkt in de top 3 steden en gemeenten voor elektronisch factureren.

Schepen van digitalisering Brecht Warnez licht de inspanningen van het lokaal bestuur toe op WTV. - 17/8

Het is beter dat de Vlaamse regering zelf een beleid uitwerkt waarbij bouwen in overstromingsgebieden verboden wordt. Dan kunnen wij als steden en gemeenten samen met de Vlaamse regering bepalen over welke gebieden het concreet gaat.

Burgemeester Guido De Padt over de waterramp op VRT. - 1/8

Veel sterkte en goede moed voor alle burgers die getroffen werden door de extreme regenval. Ook nu staan onze lokale besturen weer klaar om mensen op te vangen en hulp te bieden. Voor de zoveelste keer het afgelopen anderhalf jaar wil ik hen daar oprecht voor bedanken.

@BartSomers, 15/7, Twitter

Deze morgen vertrokken 4 collega's naar La-Roche-en-Ardenne om te helpen met de opkuis na de overstromingen. In en rond de stad zijn bijna alle rioolputjes verstopt door modder en afval. Onze mannen zijn volop bezig om ze zo snel mogelijk vrij te maken en zo ergere schade te voorkomen.

Gemeente De Panne, 28/7, Facebook

AMSC

Executive Master in Publiek Management Antwerp Management School

Start: 5 oktober 2021

-
- Dé algemene managementopleiding voor wie het verschil wil maken in de **publieke en social profit sector**
 - **Ontwikkel je leiderschapsvaardigheden**
 - **Parttime master specifiek voor professionals**
 - **Beurs voor steden & gemeenten mogelijk**
 - Meer info: offer.antwerpmanagementschool.be/master-publiek-management

DANIEL GEERAERTS

Om de gevolgen van extreme neerslag niet te laten ontsporen is dringend meer waterberging nodig.

Extreme neerslag: investeer nog meer in meerlaagse waterveiligheid

Zowel in België als in de buurlanden hebben we deze zomer ons deel gehad van extreme neerslag met rampzalige gevolgen. De recepten om het risico op wateroverlast te verminderen en de impact ervan te milderen zijn bekend. We moeten de inspanningen dringend opdrijven, daaraan twijfelt niemand.

Meerlaagse waterveiligheid bestaat uit 3 P's: protectie, preventie en paraatheid. Protectie is het verlagen van de kans op wateroverlast door gecontroleerde overstromingsgebieden, gestuurde bufferbekkens enzovoort. Door extra bufferbekkens te bouwen en door de sturing te verbeteren zijn nog winsten te halen. Preventie is het vermijden van bebouwing in waterrijke gebieden, het waterveilig bouwen en dergelijke. Daarbij is het ruimtelijk beleid doorslaggevend. Op publiek en privaat terrein moeten we zoeken naar extra berging. Ook kunnen ruimtes zoals recreatiezones, pleinen, natuurparken, sportterreinen, parkeerterreinen, weilanden multifunctioneel worden ingericht, zodat ze tijdelijk water kunnen bergen. Paraatheid staat voor de voorspelingsystemen, het verhogen van de kennis om proactief te handelen in het geval van watersnood, de noodplanning en de noodhulp. Meerlaagse waterveiligheid vraagt

samenwerking en inspanningen van veel publieke en private instanties. De Vlaamse Waterweg combineert waterveiligheid, ruimte voor water en natuurontwikkeling in het Sigmaplan. Verschillende waterloopbeheerders bouwen gestuurde bufferbekkens. De gemeenten voeren lokaal ruimtelijk beleid, waterbeleid en klimaatbeleid en bundelen visie en maatregelen in hemelwater- en droogteplannen en klimaatadaptatieplannen. Via de Blue Deal en het relanceplan Vlaamse Veerkracht wordt nu eenmalig een mooi pakket aan extra investeringsmiddelen (343 miljoen euro) gereserveerd voor het waterbeleid. Het zou goed zijn om daarop ook nadien te blijven inzetten en om daarbij zowel droogte als wateroverlast en mogelijke koppelkansen voldoende aandacht te blijven geven.

.....
 Christophe Claeys
 Lees het uitgebreide standpunt op
vvsq.be zoek op blue deal standpunt.

Tot 13 oktober: Klimaatsubsidies voor energiebesparende maatregelen

Organisaties en lokale besturen kunnen na een energiescan door het Vlaams Energiebedrijf (VEB) met subsidies van het VIPA klimaatsubsidies aanvragen in het kader van de zevende oproep voor energiebesparende maatregelen. Die aanvraag kun je vlot online doen via het TERRA-platform.

www.departementvwg.be, zoek 7e oproep energiebesparende maatregelen

gepost

Goed #recycleren begint bij goed sorteren, thuis en daarbuiten. Het is dankzij de lokale besturen die hun schouders er mee onder zetten dat die eenduidige en eenvoudige sorteerbodschap nu (bijna) overal geldt.

@fostplus, Twitter, 6/8

Op 23 februari opende vaccinatiecentrum De Groene Meersen voor de eerste keer zijn deuren. 5 maanden later kunnen lokale besturen #jabbeke en #Zedelgem met trots meedelen dat de volledige bevolking (+12 jarigen) een uitnodiging heeft ontvangen.

@infozedelgem, 29/7, Twitter

De #VlaReg verlengt de financiering van de zorggraden. Met hun medische expertise en samenwerking met lokale besturen drukken ze uitbraken van #Covid_19 snel de kop in. Casemanagement en #contactopsporing blijven ook de komende maanden uiterst belangrijk.

@wbeke, 28/7, Twitter

Met een flexibel vergunningenbeleid kunnen lokale besturen het overschot aan kantoorgebouwen zien als een opportuniteit om grootstedelijke uitdagingen aan te pakken.

Bart Somers pleit in Het Nieuwsblad voor een herbestemming van kantoorruimte die vrijkomt ten gevolge van COVID-19. - 11/8

Ik blijf vinden dat vernieuwende lokale journalistiek een subsidiekanal nodig heeft, en dan heb ik het voor alle duidelijkheid niet over geld voor entertainment. Lokale besturen zouden zelf fondsen kunnen oprichten zoals in Nederland.

Bartel Volckaert van het Mechelse stadsmagazine As Gau Paust In Apache. - 14/8

Heel wat mensen met een al bij al laag inkomen genoten voor de uitbreiding niet van het sociaal energietarief en kwamen dan noodgedwongen bij het OCMW terecht.

Nathalie Debast, VVSG-woordvoester pleit mee voor een verlenging van het sociaal energietarief. De Standaard, 10/8

Silke Lathouwers gaat de Kalmthoutse geschiedenis in als de eerste schepen die mama wordt tijdens haar mandaat. Dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat er vroeger veel minder vrouwen aan actieve politiek deden. Mannen die tijdens hun mandaat vader werd, was natuurlijk geen uitzondering.

Burgemeester Lukas Jacobs in Het Nieuwsblad, 21/7

Sociaal-sportief werk: over visies, noden en dromen

Sociaal-sportief werk beweegt zich in de doorsnede van de sectoren werk, sport en welzijn, waar ook tal van andere domeinen mee verwant zijn (jeugdwerk, gelijke kansen, volksgezondheid, onderwijs, cultuur). In het eerste boekdeel getuigen 125 protagonisten over hun visies, noden en dromen: over wat goed loopt en over wat beter kan. Door het hybride karakter van hun activiteiten zijn ze soms slachtoffer van hun innovatieve aanpak. Maar bij de pakken blijven zitten, doen ze niet. Zelfs niet in tijden van corona. Dit eerste volume van de praktijkgids kan dan ook als een bloemlezing van de grote rijkdom aan sociaal-sportief werk worden gezien.

- Pascal Delheye, Shana Sabbbe en Herwig Reynaert (eds.),
- Praktijkgids sociaal-sportief werk #1: 125 protagonisten over visies, noden en dromen,
- Universiteit Gent, Vlaamse overheid e.a.
- Bestellen: pascal.delheye@ugent.be. De opbrengst gaat integraal naar de publicatie van het tweede boekdeel van de praktijkgids

Vol(mondig) bouwen

Met *Vol(mondig) bouwen* brengen Björn Verhofstede en Jan Willems van Studio Levier een praktische gids voor lokale overheden die het voortouw willen nemen in de (her)ontwikkelingen op hun grondgebied: van ruimtelijke businessplannen tot onderhandelen met (private) vastgoedontwikkelaars en grondeigenaars. De auteurs willen inspireren en motiveren, maar vooral helpen concretiseren. Het opzet is pas geslaagd wanneer lokale professionals concrete maatschappelijke meerwaarde creëren met zuinig, creatief en voorzien ruimtegebruik. Het boek stelt de juiste vragen om een ruime en robuuste kijk op ontwikkelingsproblemen te genereren. Daarmee is *Vol(mondig) bouwen* een empirisch gestoelde handleiding voor beter lokaal doe- en denkwerk.

- Studio Levier
- Vol(mondig) bouwen
- Uitgeverij Politeia, Brussel
- 21 euro

Kinderopvang: meer plaats en andere registratierichtlijnen

In 2022 en 2023 zal het Agentschap Opgroeien 250 extra kinderopvangplaatsen met inkomensstarief toekennen. Dit gebeurt op basis van de gegevens over de opvangnood geregistreerd door het Lokaal Loket Kinderopvang. Als gemeenten aantonen dat er meer opvangplaatsen nodig zijn dan voorzien volgens de meerjarenplanning kunnen organisatoren kinderopvang intekenen op de plaatsen die aan de hoogst gerangschikte gemeenten werden toegekend. De kwaliteit van de werking van het loket is voor het Agentschap Opgroeien hiervoor ook van belang. Na een oproep in maart 2022 kunnen lokale besturen hun aanvraag indienen, vóór de zomer worden de gemeenten geselecteerd en in het najaar kunnen de

organisatoren in deze gemeenten dan subsidie aanvragen die ze in het voorjaar van 2023 ontvangen.

Registratierichtlijnen

En er is nog meer nieuws in verband met de lokale kinderopvang. Het Agentschap Opgroeien wijzigt de registratierichtlijnen voor lokale loketten kinderopvang in Vlaanderen. Vanaf 2022 – en dus voor alle opvangvragen met gevraagde startdatum in 2022 – mag de categorie ‘opvang gevraagd in jouw gemeente en gevonden in een andere gemeente’ niet langer geregistreerd worden als een onbeantwoorde vraag.

.....
Sofie Delcourt

Week van de Kinderopvang, 11 tot en met 17 oktober

Geef eens een complimentje

Alle medewerkers van de kinderopvang verdienen waardering voor het fantastische werk dat ze leveren. Niet alleen in deze bijzondere coronatijd maar elke dag, jaar in jaar uit, staan zij klaar om kinderen een fijne opvangtijd te geven. Dagelijks bouwen zij mee aan de toekomst van zoveel kinderen in Vlaanderen. Kleine stapjes die daar worden gezet, kunnen doorgroeien in buitengewone sprongen. Vandaar, dankjewel, toekomstmakers!

Op zoek naar inspirerend materiaal om er een geslaagde week van te maken? De verschillende pools (waaronder de VVSG) en ondersteuningsnetwerk Mentees bezorgen jullie materiaal en inspiratie om mee aan de slag te gaan. Meer info en promomateriaal vind je op www.vvsg.be, zoek week van de kinderopvang. Deel zeker ook jullie acties of berichten op de facebookpagina van het VVSG-Steunpunt Kinderopvang met #weekvandeKinderopvang.

.....
Voor meer info kun je terecht bij Karen De Meyer, regionaal stafmedewerker VVSG-Steunpunt Kinderopvang.

Partnerorganisatie ISB wordt Netwerk Lokaal Sportbeleid

Als dynamische ledenvereniging en community wil Netwerk Lokaal Sportbeleid professionals uit het sportieve werkveld verbinden. Met de vinger aan de pols leggen ze de juiste connecties voor het delen en uitwisselen van nog meer kennis, offline én online. De nieuwe huisstijl en website lokaalsportbeleid.be ondersteunen de nieuwe naam.

Niet alles verandert, zo blijft de functie als kenniscentrum essentieel en levert het Netwerk Lokaal Sportbeleid nieuws op maat aan via publicaties en sociale media. Ook blijft Netwerk Lokaal Sportbeleid leden begeleiden met vormingen en opleidingen. Soms zelfstandig vanuit de eigen expertise, soms samen met andere specialisten en partnerorganisaties. Aandacht voor maatschappelijke tendensen is gegarandeerd.

Vanuit de VVSG wensen wij hen alle succes toe en rekenen we op een intense samenwerking met deze gewaardeerde partner.

Henk Keygnaert

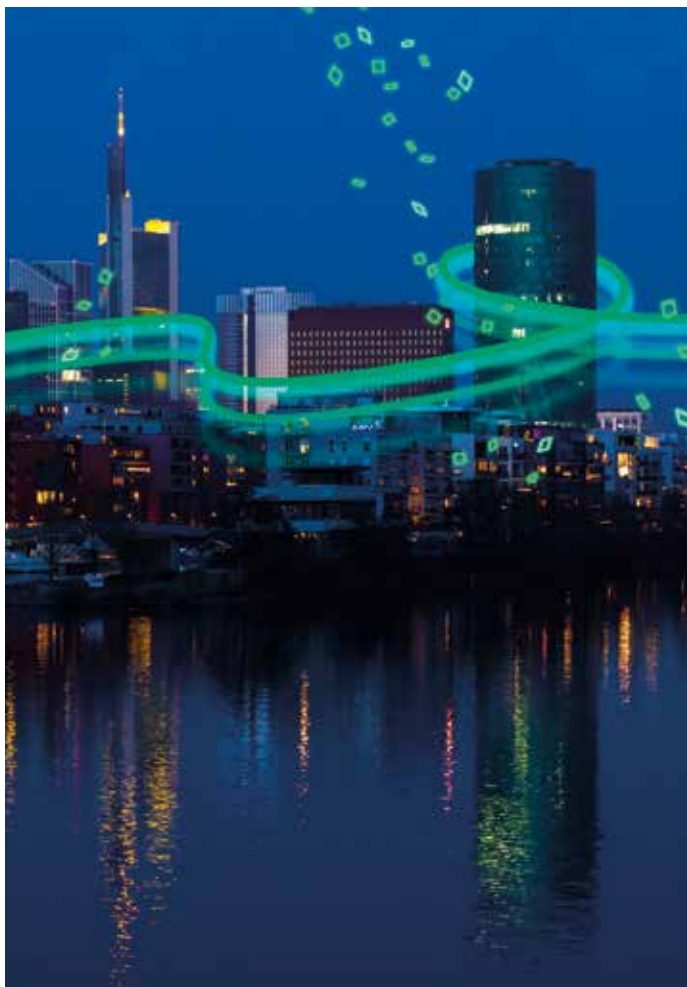
Vernieuwde visie op toekomst parochiekerken

De 'Visienota: Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen' wordt later dit jaar behandeld in het Vlaamse parlement. Ze erkent de essentiële rol die lokale besturen spelen bij de zoektocht naar een geschikte toekomst voor het parochiekerkgebouw. Gemeenten die nog geen kerkenbeleidsplan opmaakten, moeten dit vóór 2025 doen. Na de verkiezingen moeten alle gemeenten het beleidsplan actualiseren. De financiële stimuli worden aangepast om neven- of herbestemming aantrekkelijker te maken.

Voor alle kerken in Vlaanderen wordt er een herbestemmingsprofiel opgemaakt, afhankelijk van hun erfgoedwaarde. Er gaat meer aandacht naar herbestemming via overdracht aan een private eigenaar.

Tot slot wordt de oprichting van het Programma Toekomst Parochiekerken aangekondigd. Dit platform, waarin de VVSG en Parcum een centrale plaats zullen hebben, zal een centraal aanspreekpunt vormen voor lokale initiatiefnemers en hen op het terrein versterken via ondersteuning en expertiseopbouw.

Xavier Buijs

Verlichting is dé snelste manier naar een groener, slimmer en welvarender België

Door alle lichtpunten in België te vervangen door LED-verlichting kan jaarlijks **€ 857 miljoen** aan energiekosten worden bespaard en kan CO₂-uitstoot met **712,5 kiloton** worden teruggedrongen.

CO₂

De totale hoeveelheid CO₂-besparingen in België is gelijk aan de CO₂-opname van **32,4 miljoen** bomen. Dat is een bos ter grootte van de provincie West-Vlaanderen!

Energiebesparingen

Totale jaarlijkse energiebesparingen in België zijn genoeg om **1,3 miljoen** elektrische auto's of **1,1 miljoen** huishoudens van stroom te voorzien, jaar na jaar...

 Signify

Elle De Kuyper

Partijvoorzitter

Zelzate

Elle De Kuyper, voorzitter van Vooruit in Zelzate, kreeg het estafettestokje van de Zedelgemse schepen Ellen Goes, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft zij het door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van Zelzate.

Wat betekent het partijvoorzitterschap voor jou? Het leuke aan voorzitter zijn is dat je achter de schermen van alles in gang kunt steken, en dat je door kleine acties dingen kunt bereiken op lokaal niveau.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)? In het middelbaar ben ik nog mee verkiezingsaffiches gaan plakken voor de moeder van een vriendin. De volgende daad was opkomen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 in Zelzate. Een grote sprong vooruit dus.

Kom je uit een politiek nest? In onze familie werd vaak over politiek gebabbeld. Mijn grootvader en zijn broer zijn als jonge snaken zelf nog actief geweest bij de socialisten in Gent.

Wat zie je als je grootste prestatie? Toen we met SP.A in 2018 naar de gemeenteraadsverkiezingen trokken, was dat met de slogan 'Terug trots op Zelzate'. Nu zullen de inwoners ook oprecht zeggen dat ze weer trots zijn. Dat is het werk van de drie kanjers van mijn afdeling, Brent, Isabel en Luc. Daar ben ik dan weer ontzettend trots op! Ook op onze kleine partijacties ben ik trots: kinderwinterjassen inzamelen voor een goed doel, een pannenkoekenverkoop van verschillende weken voor de slachtoffers van de watersnood in Wallonië, de schenking van banners aan onze lokale jeugdbeweging om automobilisten te wijzen op overstekende kinderen, de publicatie van een goede nieuwsbrief...

Neem je dit ambt mee naar huis? Ik voer dit ambt thuis uit, dus ja. Er gaat geen dag voorbij zonder dat ik voor de beweging aan het werk ben. Vergeet de 'glitter & glamour'. Voorzitter zijn wil ook zeggen dat je je moet bezighouden met allerlei kleine, niet echt opwindende zaken waar niemand bij stilstaat, maar die nodig zijn om de beweging te doen draaien.

Heb je vrienden in de politiek? Ik heb hele goeie vriendinnen in de politiek. Het leuke is dat zij actief zijn binnen andere partijen, dat is superleerrijk.

Met wie overleg je het eerst, als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Dat hangt een beetje van de beslissing af. Ik pingpong graag met mijn burgemeester en partijgenoot Brent Meuleman, maar ook met mijn vriend, mijn vrienden, familie...

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap? Dat ik een vechter ben. Blijven doorbijten is echt nodig in de politiek.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest? Mijn koppigheid.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositielid?

Ik hou ervan dat oppositieleiden mijn beweging op een constructieve manier uitdagen. Zo brengen zij het beste uit mezelf en mijn partijgenoten naar boven.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Hm, moeilijke vraag. Ik denk met elke vrouw of man die vocht voor de rechten waarvan wij nu genieten: de achturendag, vrouwenstemrecht...

Wie zijn je huidige helden? Dat is een gemakkelijke vraag! Mijn vriendinnen en vrienden. De vriendin die borstkanker overwon en zegt: 'Ik heb een slecht lootje getrokken, er zijn ergere dingen dan dat in het leven.' De vriendin die mama is, fulltime werkt en tegelijk het ene na het andere diploma binnenhaalt, de vriend die hier alles achterliet om zijn geluk te gaan zoeken in de wijde wereld...

Waar zou je nu het liefste zijn? Dubai of Abu Dhabi... Ik weet dat die locaties niet bekendstaan voor respect voor de mensenrechten of gelijkheid, maar mijn beste vriend woont in Abu Dhabi, en bij hem kan ik alle gebeurtenissen van de afgelopen maanden bespreken en in perspectief plaatsen, en daarna echt ontspannen. Dat doet zo'n deugd.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? 'Waarom?' gebruik ik vaak.

Wat koester je het meest? Mijn vrienden en vriendinnen.

Wat is volgens jou de diepste ellende? Geen netwerk om je heen hebben.

Wat is je favoriete bezigheid? Paardrijden, er is niks zo zalig!

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Sinds de pandemie ben ik voorzichtiger, maar af en toe ga ik in Zelzate op café.

Wat is je motto? Deze heb ik van Eva Mouton gepikt: 'Neuters gonna neut.'

Aan wie geef je de estafettestok door? Manuel Mugica Gonzalez, gemeenteraadslid in Gent, ex-flik en altijd goedlachs.

BART LUSKY

Voor burgemeester **Mohamed Ridouani** is Europa de horizon en het platform waaraan Leuven zich spiegelt voor de verdere ontwikkeling. ‘We volgen op wat Europa doet en lopen enthousiast mee in veel Europese programma’s. Omgekeerd betekent Leuven ook iets voor Europa. Wat we hier doen, past perfect in de Europese visie, getuige erkenningen als de European Green Leaf en de European Capital of Innovation 2020.’

Leuven, overtuigd Europees

Mensen voelen Europa vandaag niet. Er moet politiek leiderschap komen, een Europese regering die een sociaal, fiscaal en milieubeleid kan voeren. Alleen zo vlak je de verschillen en de concurrentie tussen de lidstaten, die tot veel frustratie leiden, uit.

Vier keer per uur rijdt de sneltrein van Leuven naar Brussel, het hart van Europa, 18 minuten verder. De provinciehoofdstad schapte het ondertussen tot European Capital of Innovation 2020 en werd bekroond met de European Green Leaf Award in 2018. Leuven zit op een internationale high, lijkt het. Nochtans ziet burgemeester Mohamed Ridouani nog veel kansen op een betere verhouding met Europa, ten dienste van alle inwoners. ‘Ons motto van de iCapital is “Innovate for the better and for all”. De standaard ligt hoog, we zoeken nieuwe antwoorden op hedendaagse uitdagingen zoals klimaat, armoede en polarisering. In die zin is Leuven een echt toekomstlab. Als compacte stad hebben we alles wat een grote stad heeft. Voor Leuven 2030 werken de stad, de onderwijs- en kennisinstellingen, de ziekenhuizen, de verenigingen, de bedrijven en de inwoners intens en gestructureerd samen. Samen willen we Leuven klimaatneutraal maken, er acties voor ontwikkelen en uitvoeren, bij wijze van experiment en

om te delen met andere steden. Een voorbeeld is het circulatieplan voor de binnenstad met minder autoverkeer en meer ruimte voor fietsers en mooie publieke ruimte. Verkeer lokt altijd debat uit, maar omdat dit plan ontstond in de schoot van Leuven 2030, had het meteen draagvlak. Ondertussen zijn er veertig procent meer fietsers en is de lucht in de binnenstad veel properder.’

Innovatie is vooral aantrekkelijk voor wie het al goed heeft.

‘Innovatie betekent voor ons ook dat we iedereen mee krijgen, we willen geen elitaire stad zijn. Integendeel. Ons Samen Onderwijs Maken-project is een stevig netwerk van kleuteronderwijs tot universiteit. We willen dat elk kind zijn talenten kan ontplooiën, we waarderen de diversiteit als een kracht en versterken de lesgevers. Elk jaar krijgen 1500 leerlingen in Leuven een vrijwillige buddy, vooral uit de studentenpopulatie, en dat leidt tot betere schoolresultaten, meer zelfvertrouwen en perspectief.’

‘Maar ook voor een beter klimaat

‘We hebben in ons land een volgende staatshervorming nodig, niet om meer bevoegdheden aan de gemeenschappen en gewesten te geven, wel aan de steden en gemeenten.’

werken we niet alleen met ngo's en bedrijven maar net zo goed met de socialehuisvestingsmaatschappijen, zodat ook hun huurders genieten van een lagere factuur. Europa waardeert die samenwerking en radicale participatie, daarom voelen we ons een toekomstlab en willen we andere steden laten weten wat werkt en wat niet.'

Het lijkt één grote goednieuwsshow. Loopt de relatie met Europa op wietjes?

'Ik geloof in de Europese gedachte, met mensenrechten, vrijheden en waarden waaraan we vasthouden. Europa is een uniek en democratisch continent dat grote resultaten kan bereiken. Het is veel beter dan The American Dream waar iedereen zichzelf uit de klei moet trekken en je winnaars en

De toekomst van Europa

Welk Europa willen de Europeanen en welke hervormingen zijn hiervoor nodig? Deze vragen staan centraal op het digitale platform future.europa.eu waar wij als Europeanen worden uitgenodigd om ons gedacht te zeggen. Deze ideeën vormen de basis voor eerst debatten en dan een plenaire conferentie in het voorjaar van 2022. Guy Verhofstadt verwacht alvast vernieuwingen voor de drie Europese instellingen.

Volgens de Eurobarometer, de regelmatige peiling in opdracht van de Europese instellingen, oordeelt 46 procent van de Europese bevolking positief over de Europese Unie. Vijftien procent staat negatief tegenover Europa. Slechts 23 procent is voor de Europese Unie zoals deze nu is, een daling sinds het begin van de coronacrisis. Volgens Europees Parlementslid Guy Verhofstadt geloven mensen in Europa, maar niet in dit Europa. 'Om Europa verder te ontwikkelen heb je een breed gedragen visie op Europese samenwerking nodig, dat is de opdracht van de Conferentie over de Toekomst van Europa.'

Het is hoog tijd om een stand van zaken op te maken, Europa maakte de voorbije jaren veel mee.

Er was de financiële crisis, en als gevolg daarvan een economische crisis met langdurige sociale gevolgen. 'Een geloofwaardigheids crisis voor de euro ook, en voor de EU op zich — terecht of onterecht: je kunt daar niet omheen,' zegt Guy Verhofstadt. 'Dan: een migratiecrisis, waarvan de gevolgen zich nog laten voelen in verminderd vertrouwen en populisme. Bij een reeks geopolitieke crisissen stond Europa machteloos toe te kijken. En dan moest de meest tastbare nog komen: de coronacrisis. Een hele boterham. We moeten nadenken over hoe het verder moet, en beter. Als de wereld verandert, moet de politiek mee overstap. Zoiets doe je in een democratie samen met de burgers.' Verhofstadt hoopt dat de conferentie meer wordt dan het oor te luisteren leggen bij de burger. 'Los van burgerraadplegingen en dialogen luistert elk Europees Parlementslid al jaren naar de mensen. Wie dat niet doet, heeft in de politiek niets te zoeken, toch niet in een democratie. De Commissie, de Raad, het Parlement en denktanks allerhande hebben ideeën, maar niets wordt uitgevoerd. Dat is het probleem, niet een gebrek aan inspiratie.' Hij noemt de Conferentie een methode om hervormingen wél mogelijk te maken, niet door te ver-

trekken vanuit de Brusselse bubbel, waar veto's en onwil de voorbije jaren overheersten, maar vanuit hoe mensen de EU echt zien, vanuit hun prioriteiten, analyses en voorstellen.

Nieuwe werkwijze

Het platform future.europa.eu staat sinds eind april online en iedereen kan er ideeën leveren en verdedigen. De EU-instellingen, maar evengoed alle parlementen, regeringen, politieke partijen, lokale besturen, middenveldorganisaties of het Comité van de Regio's, ze doen een appel op iedereen. Alle evenementen, waar ook in Europa georganiseerd, staan op het platform en ook de conclusies zullen hier verschijnen. 'Het platform moet – sorry voor de vergelijking – de Facebook van de Europese Toekomstconferentie worden, maar dan met garanties voor privacy en zonder haatspraak,' zegt Guy Verhofstadt. 'De enige voorwaarde is dat je de basisvoorwaarden accepteert: geen fake news, haat, racisme, dreigementen. Verder beslissen wij niet wat een goed idee is. Op geen enkele manier.' Elke activiteit op het platform wordt wel met artificiële intelligentie gemijnd, omdat de politiek

sukkelaars hebt. Europa biedt kansen aan iedereen. Dankzij het Erasmusprogramma kun je als student aan de topuniversiteiten van Europa studeren voor 900 euro per jaar, in de VS betaal je daarvoor levenslang een lening af. Bij deze kracht staan we te weinig stil. Lokale besturen en hun ambtenaren kennen de programma's wel, en qua visie zit dat goed, alleen komt die Europese boodschap te weinig over bij het brede publiek. Europa is voor hen te abstract, de EU een technocratische instelling, verre van een droom.'

Hoe kan dat dan beter?

'Europa moet die democratische legitimiteit meer uitdragen, mensen voelen Europa vandaag niet. Er moet sterk politiek leiderschap komen, een echte Europese regering die een uniform sociaal, fiscaal en milieubeleid kan voeren. En dat kan afdwingen. Alleen zo vlak je de verschillen en de concurrentie tussen de lidstaten, die tot veel frustratie leiden, uit. Die regering moet zelf beslissingen kunnen nemen en haar visie etaleren, zonder altijd op het akkoord van alle lidstaten te moeten wachten. Dat werkt verlamdend voor een Commissievoorzitter. Mensen kunnen dan nog voor of tegen zijn, maar dan heb je tenminste al een gevoel, dat is een eerste grote stap.'

Wat kunnen steden doen op dat vlak?

'Steden kunnen de Europese boodschap uitdragen. De burger heeft het meest vertrouwen in het lokale niveau, ongeacht de politieke kleur van het bestuur. Problemen lossen zich lokaal het snelst op, lokaal begint de verandering. Europa weet dat, het heeft de steden ontdekt, brengt ze veelvuldig samen. Als ik wil, neem ik elke dag aan een Europees forum deel. Dat creëert organisch een grote dynamiek tussen steden over de landsgrenzen heen, en dat is goed. Ook hier is leiderschap erg belangrijk. Als we samenwerken met Leiden, Bilbao of München, dan dragen we de Europese gedachte uit. Dat komt over bij de mensen.'

Europa organiseert nu een Conferentie over de Toekomst van Europa met een bevraging van de burgers. Lopen er in Leuven al initiatieven?

'Nog niet, want Europa heeft er amper over gecommuniceerd. Een Europese conferentie voor burgers kan positief zijn, maar het is niet de grote doorbraak. Het moet meer zijn dan een debat. Je moet de brede massa bereiken, niet alleen de usual suspects.'

het debat niet mag aansturen.

De voorstellen op het platform vormen de basis voor de burgerpanels, diepgaande debatten onder vier keer tweehonderd gelote burgers, onder meer in Frankrijk en Ierland, gemodereerd door experts. In deze gelote panels zijn er gredels ingebouwd om op het vlak van gender of regio zo inclusief mogelijk te werken en jongeren te oververtegenwoordigen, omdat het hun toekomst betreft. Dan gaan de politici met de voorstellen aan de slag en zoeken een gepast antwoord. Verhofstadt ziet het als een estafeteloop: 'Elk legt een deel van het parcours af. Eerst het platform, dan de panels, dan de plenaire vergadering.' In die plenaire vergadering zetelen zowel de Commissie als het Parlement en de Raad, naast afgevaardigden van nationale parlementen. Zij zoeken samen met vertegenwoordigers van de burgerpanels het gepaste antwoord, dat zullen hervormingen zijn die nodig zijn om het Europa dat de burgers voor ogen hebben te realiseren.

Meer participatie

Wie voorzitter zou worden, welk mandaat de conferentie kreeg, over elk organisatorisch

detail werd lang onderhandeld. Deze moeizame start liep uit op een logge structuur, maar voor Guy Verhofstadt die lid is van het driekoppige bestuur, is dat niet van belang. 'De echte politieke dynamiek is een kwestie van engagement van burgers, en daarna van interactie tussen burgers en politieke vertegenwoordigers. Als dat lukt, zal de Conferentie slagen, en anders niet. Het is in elk geval anders dan alle voorgaande oefeningen: voor het eerst zitten burgers mee in het halfroond als de conclusies worden getrokken.' Deze participatieve vormen kunnen in de democratisering van Europa voor Verhofstadt een belangrijk hoofdstuk worden: 'Mensen willen zelf keuzes maken en permanent bij de politiek betrokken worden, niet alleen om de vijf jaar een bolletje kleuren. Dat is op alle niveaus zo, en daar moet de EU een antwoord op vinden. Elke crisis van de democratie is uitsluitend oplosbaar met méér democratie, niet met minder.'

Lokale besturen aan zet

De federale Belgische regering nodigt in de loop van de volgende weken vijftig burgers uit om drie weekends in november te discussiëren

over participatie in Europa. Ook lokale besturen kunnen zulke initiatieven nemen. Verhofstadt: 'Ga er mee aan de slag. Zorg dat onze burgers, onze besturen, onze bedrijven, onze ideeën de weg naar dat platform vinden en dan weeg je op het hele proces. Ik denk, en ik hoop, dat Vlaanderen een sterke band heeft met Europa en met het Europese beleid. Dus we hebben alle kans om erop te wegen. Grijp die kans! Organiseer debatten of evenementen, zodat de ideeën concreet worden en het latere debat voeden en beïnvloeden.' Verhofstadt denkt dat Europa te lang heeft gewacht met debatteren en er te lang van uitging dat goed beleid voor zich sprak. 'Als mensen nadenken over de wereld waarin we leven en de plaats van Europa daarin, dan komen ze tot een kritische en realistische kijk. En tot een verbindende visie, daar ben ik echt van overtuigd. Slogans zijn verdelend, maar een echt Europees gesprek komt sowieso tot iets wat verbindend werkt.' **ND**

STEFAN DEWICKERE

Het kader moet duidelijk zijn. Ik geloof in participatie, maar dat betekent niet dat je de zaak loslaat. Integendeel, hoe meer je betrokkenheid wilt, hoe strakker je de zaak moet beheren. Mensen verwachten een antwoord op hun inbreng, of hun idee aanvaard is of niet. Dat hebben wij geleerd met ons participatieproject “Leuven, maak het mee”: mensen moeten voelen dat ze deel zijn van het geheel. Te veel mensen hebben een gebrek aan *sense of belonging*. Ze voelen zich afgekoppeld van hun gemeenschap, hun buurt, het gezag van overheden. Hierdoor ontstaat een eenzaamheid die de voedingsbodem is voor polarisatie en extremisme. Met radicale participatie – in al zijn facetten – proberen we in Leuven een antwoord te bieden. Je moet mensen warm maken, een keuze aanbieden, hen meekrijgen. Veel hangt af van wat Europa met de resultaten van de burgerbevraging doet, met die bevindingen gaat Europa het best lokaal verder in een ruim netwerk.’

‘Europa neemt te weinig initiatief om de kracht van de lokale besturen te gebruiken. Dat geldt ook voor de jaarlijkse Europadag op 9 mei. We doen wel wat, vooral in het onderwijs, maar Europa mag dat meer sturen. We zijn altijd bereid zaken op te zetten. Zo organiseerden we in april op eigen initiatief een grote And&-conferentie over innovatie met als spreker EU-commissaris Margrethe Vestager.’

Schat Europa de lokale besturen voldoende naar waarde? Voel je je genoeg gehoord?

‘Op talloze fora mogen we in het complexe Europa onze zeg doen, zelfs naast het Committee of the Regions. Maar rechtstreekse democratische input van steden en gemeenten bij Europese besluitvorming bestaat niet. De lidstaten staan niet

‘Steden zijn in staat om sneller veranderingen door te voeren dan de nationale regeringen die van nature logger zijn. Op die manier kan Europa beter tonen dat het werkt en vooruit gaat.’

te springen om het lokale niveau meer zeggenschap te geven. Tegelijk ben ik optimistisch, de dynamiek speelt zich vandaag af tussen het Europese niveau enerzijds en het lokale anderzijds.’

‘Ons land heeft een volgende staatshervorming nodig, niet om meer bevoegdheden aan de gemeenschappen en gewesten te geven, wel aan de steden en gemeenten. Het totale overheidsbudget dat lokaal wordt gespendeerd ligt bij ons op zeven tot acht procent, ver onder het Europese gemiddelde. In Scandinavië is dat boven de 25 procent. Ik ben gewonnen voor meer rechtstreekse samenwerking tussen Europa en de steden, op alle domeinen. Het nationale niveau kan een rol spelen, maar steden zijn vooruitstrevender, ze zijn in staat om sneller veranderingen door te voeren dan de nationale regeringen die van nature veel logger zijn. Op die manier kan Europa ook beter tonen dat het werkt en vooruit gaat.’

Andere steden en gemeenten hebben geen internationale context zoals Leuven. Wat raad je collega-burgemeesters aan?

‘Door je te engageren in een van de Europese netwerken kun je samenwerken met andere gemeenten. Ieder op zijn niveau en naar eigen mogelijkheden. Alleen mogen we de zaken natuurlijk niet omdraaien, het is nog steeds aan Europa om met een verhaal te komen dat steden en gemeenten en hun inwoners mee krijgt.’ ■

NATHALIE DEBAST IS REDACTEUR VAN LOKAAL EN

BERT JANSSENS IS COÖRDINATOR EUROPA EN INTERNATIONAAL

Bescherm je klanten en hun data.
Geef niet alles vrij, maar
ga zorgvuldig om met de
toevertrouwde informatie.

Privanot is tot stand gekomen om een oplossing te bieden voor de GDPR-uitdaging bij notariskantoren. Ondertussen is Privanot, net zoals de GDPR, blijven evolueren en bieden wij een GDPR-oplossing op maat aan in verschillende sectoren, zoals de publieke sector en bijkomend in de privésector.

Gemeenschappelijke DPO-dienst

Alle overheidsinstanties en -organen moeten volgens de GDPR verplicht een DPO aanstellen. Die verplichting vloeit voort uit het feit dat burgers geen of weinig keuze hebben in de verwerking van hun persoonsgegevens door een overheid. Voor Wallonië is onze aanpak alst volgt: we voorzien een gemeenschappelijke DPO-dienst voor een 20-tal gemeenten en andere gemeentelijke overheidsinstanties, waaronder ook een intercommunale. Privanot biedt organisaties uit éénzelfde sector een uniforme dienstverlening en een gemeenschappelijke methodologie.

Aangezien elke organisatie verschillend is, past Privanot haar actieplan aan volgens de noden van de organisatie.

De berekening van onze tarieven is afhankelijk van de grootte van de organisatie, wat onze diensten dus bijzonder interessant maakt voor kleinere organisaties. Een bijkomend voordeel van de gemeenschappelijke dienst is de ervaring die wij reeds opbouwden en kunnen inzetten bij andere organisaties.

Samen bieden wij een antwoord op alle privacy vragen van de betrokkenen

Uw privacy noden

De unieke aanpak bij Privanot plaatst de bescherming van de betrokkenen en

hun persoonsgegevens centraal. Samen met de cliënt bewaken wij persoonlijke data en beantwoorden we de privacy noden van de betrokkenen. Bij Privanot wordt u bijgestaan door

een multidisciplinair team bestaande uit juristen en specialisten in de informatiebeveiliging. Onze dienstverlening is zeer flexibel: we bieden niet alleen een DPO as-a-service aan, maar ook een persoonlijk plan geheel op maat van de cliënt.

www.privanot.be

PRIVANOT

In de glazen bol durven kijken

Volgens burgemeesters Johan Sauwens van Bilzen en Werner Raskin van Hoeselt is er geen andere weg naar de toekomst dan die van een fusie. Daarom nemen ze de komende jaren een transitie-manager en een studie-bureau in de arm, ze leggen hun oor te luisteren bij de inwoners van de 23 dorpen die de nieuwe gemeente zullen vormen en zetten de medewerkers van beide gemeenten tot meer samenwerking aan.

Sinds 1 september zoeken Bilzen (32.000 inwoners) en Hoeselt (10.000 inwoners) een transitie-manager en een studie-bureau om hun toekomstige fusie in goede banen te leiden. Eind juni hebben de twee gemeenteraden unaniem, dus met alle meerderheids- en minderheids-raadsleden, deze volgende fase van het fusieproces goedgekeurd. Volgens de Bilzense burgemeester Johan Sauwens is dat te danken aan de volledige transparantie en het feit dat alle raadsleden constant bij het traject worden betrokken.

Nochtans zag de Hoeseltse burgemeester Werner Raskin die fusie een jaar voor de vorige gemeenteraadsverkiezingen helemaal niet zitten. 'Het werd ons bijna opgedrongen en ik ben blij dat ik toen nee heb gezegd. Om een fusie voor te bereiden heb je tijd en ruimte nodig. Je moet de voor- en nadelen van je partner kennen en elkaar leren vertrouwen. Een degelijke studie duurt al gauw tweeënhalf jaar, en je moet de bevolking erbij betrekken, want het is een zware beslissing. Zonder hun steun heb je geen kans op slagen, daarom gaan we in het najaar

Werner Raskin:
'Je voelt dat Vlaanderen de provincies weg wil en rechtstreeks met de gemeenten in contact wil treden.'

STEFANDEWICKERE

Johan Sauwens: 'Elk bestuur heeft een bepaald bedrag nodig voor de basistaken en de dagelijkse werking, pas als de gemeente groter wordt, komt er ruimte vrij voor meer vrijetijdsinfrastructuur of investeringen.'

ook de boer op om in alle 23 dorpen te vragen wat de mensen zelf willen en verwachten.'

Vijf voor twaalf

Beide burgemeesters zien hoe sterk het politieke landschap de voorbije twee jaar is veranderd. 'Je voelt dat Vlaanderen de provincies weg wil en rechtstreeks met de gemeenten in contact wil treden,' zegt Werner Raskin. Daarom wil Johan Sauwens vooral zelf de fusiepartner kiezen. 'Je weet niet wie er in de volgende Vlaamse regering zetelt en wat die partijen zullen bepalen. Kijk maar naar de regiovorming, in Limburg vroegen wij geen opsplitsing. Voor de fusie willen we zelf in de cockpit zitten. Het financiële is meegenomen.'

Burgemeester Raskin draait het om: 'Nu kunnen we zelf onze partner kiezen, maar het is ook vijf voor twaalf. Als we de fusiemogelijkheid niet onderzoeken en zomaar de fusiebonus van 21,5 miljoen euro links laten liggen, dan faal ik als burgemeester, want dan hou ik onvoldoende rekening met de toekomst. Bij de vorige fusieronde was de bonus gelimiteerd tot 20 miljoen euro, een paar jaar wachten levert ons dus nu anderhalf miljoen euro op, maar er komt een dag dat een fusie geen bonus meer oplevert, want corona heeft veel pijn gedaan. Ik kies nu eieren voor mijn geld.'

Al wil Raskin eerst met de bevolking praten, toch droomt hij al van nieuwe investeringen in infrastructuur, waterzuivering en een verbetering van de dorpskernen. Ook Sauwens weet goed genoeg dat het verfraaien van een dorpsplein algauw in de miljoe-

nen loopt. 'Als grotere gemeente zullen we meer armslag hebben. Elk bestuur heeft een bepaald bedrag nodig voor de basistaken en de dagelijkse werking, pas als de gemeente groter wordt, komt er ruimte vrij voor meer vrijetijdsinfrastructuur of investeringen.'

Sterkere ambtenarij

Zelfs het kleinere Hoeselt hoeft het niet voor het geld te doen. 'Nog niet,' zegt Werner Raskin met klem. 'Als de provincie wegvalt en je als gemeente rechtstreeks met Vlaanderen handelt, dan heb je wel een sterkere ambtenarij nodig. Tot voor kort deed Hasselt onze stedenbouwkundige vergunningen, nu sta je daar als gemeente zelf voor in, hiervoor heb je een bekwame ambtenaar nodig en als kleinere gemeente vind je die moeilijk. Die mensen willen niet in een gemeente met minder dan 40.000 inwoners werken. Wij hebben geluk met onze goede stedenbouwkundige ambtenaar, maar wat als die wegvalt? Jongere goede ambtenaren willen uitdagingen, grote projecten, en die kun je als kleine gemeente niet bieden. Dit geldt ook voor mobiliteit en IT. Omdat kleinere gemeenten die mensen niet vinden, huren ze bureaus in die ze per dag betalen, maar dat is onbetaalbaar.' Ook al kan Bilzen net iets verder springen, toch ervaart Johan Sauwens ook knelpunten bij de functies van IT-er en ingenieur. 'Het is een moeilijke zoektocht naar de juiste profielen voor ruimtelijke ordening en mobiliteit. Als stad kunnen we net iets meer, maar vooral jonge mensen zoeken meer mobiliteit, ze willen een kader, een team, terwijl er nog veel eenmansdiensten zijn. Als zo'n medewerker ziek wordt

of op vakantie gaat, is er een hiaat in de dienstverlening.'

Geleerd uit fusie van '76

Precies omdat kleinere landelijke gemeenten het moeilijk zullen krijgen, groeit volgens Johan Sauwens het draagvlak voor een fusie, niet alleen in de gemeenteraad maar ook bij de bevolking. Hoeselt als fusiegemeente dateert van 1976. Bilzen ontstond door een fusie van dertien gemeenten in '70 en '76. 'Dankzij de fusie kreeg Bilzen een zwembad,' zegt Johan Sauwens. 'Zonder die bestuurskracht was het niet mogelijk om de mooiste bibliotheek van Vlaanderen te bouwen, zoals twee jaar geleden nog bleek. In ieder dorp is er een basisschool, zelfs al telt Hoelbeek maar 400 inwoners. Daarvoor hebben we afspraken gemaakt met het vrije net. In elk dorp is er een ontmoetingscentrum, soms van de parochie, soms van de harmonie en anders van de gemeente. Overal is er sportinfrastructuur. Ondanks alle bekommernissen in verband met de fusie weten de mensen ook dat dit alleen mogelijk was dankzij die fusie.' Ook in Hoeselt heeft elk dorp een eigen

Fusies in de lift

In Limburg zitten de fusies duidelijk in de lift. De gemeenteraden van Tongeren en Borgloon zullen in september over een mogelijke fusie stemmen, die van Ham en Tessenderlo geven wellicht in oktober elkaar een voorlopig ja-woord voor een gezamenlijke toekomst.

Werner Raskin: 'De Hoeselaar die bang is om zijn eigenheid te verliezen, weet dat in '76 niemand zijn eigenheid heeft verloren, en ook bij een volgende fusie blijft iedereen in de eerste plaats een inwoner van zijn eigen dorp.'

school, sportinfrastructuur en een zaal om samen te komen. 'We hebben zelfs voor- en naschoolse opvang in elke deelgemeente,' zegt Werner Raskin. 'De Hoeselaar die bang is de eigenheid te verliezen, weet dat in '76 niemand de eigenheid van het eigen dorp is verloren, en ook bij een volgende fusie blijft ieder in de eerste plaats een inwoner van zijn eigen dorp. Voor onze nieuwe gemeente krijg ik nu al fantastische namen te horen. We zullen een moment lanceren waarop mensen een naam voor de nieuwe gemeente mogen indienen.'

Dicht bijeen

Van beide Demergemeenten is Hoeselt iets landelijker, Bilzen meer verstedelijkt. Voor de rest lijkt de bevolking op elkaar, ze vormt het Limburgse gemiddelde met dezelfde vergrijzingsgraad. Er wonen iets meer Nederlanders in Bilzen dan in Hoeselt. De belbus rijdt over de gemeentegrenzen, net zoals de N730 ze dwarst. Socio-economisch zijn er geen grote verschillen, zelfs de ratio personeelsleden tegenover duizend inwoners is ongeveer gelijk in beide gemeenten: 150 in Hoeselt en 500 in Bilzen. Zelfs de belastingregels lopen gelijk. Ze delen nu al een aantal personeelsleden en de kosten van machines zoals een borstelmachine. 'In de voorstudie bleek al dat we meer dan twintig samenwerkingsakkoorden hadden,' zegt Werner Raskin. 'Als er grote verschillen waren, kon een fusie nog,' zegt Johan Sauwens stellig. Nu situeren verschillen zich in zaken zoals vuilnisbakken in Bilzen en zakken voor restafval in Hoeselt. En Bilzen heeft de riolering in eigen beheer, Hoeselt zit bij Fluvius.

De gemeenten werken intens samen, op alle vlakken waarbij samenwerking voordeel kan bieden. Maar die samenwerking hebben ze ook met Riemst uitgebouwd.

Riemst haakte af

In de voorstudie was daarom ook Riemst betrokken bij deze fusie. De drie gemeenten werken immers samen op het niveau van de politiezone, de reglementen en de handhaving van de gemeentelijke administratieve sancties doen ze gedrieën, samen runnen ze het vaccinatiecentrum voor de drie gemeenten en samen zitten ze mee aan tafel in de hulpverleningszone Oost-Limburg die veertien gemeenten telt. Met hun drieën ijverden ze voor een nieuwe kazerne die vijf minuten dichterbij Riemst ligt.

Toch haakte Riemst af. 'Voor Riemst was het idee nog te nieuw,' zegt Johan Sauwens en vol begrip legt hij uit dat bij een fusie met drie gemeenten het aantal raadsleden sterk terugvalt. 'In plaats van de huidige 77 raadsleden zullen er in Bilzen en Hoeselt samen 35 zijn, met Riemst erbij 37, dat is meer dan een halvering tegenover nu. Daar is de fusie met drie op gesneuveld. Wij vinden dat jammer. We promoten die schaal sterk. Kijk, het gaat niet om groot, groter, grootst, wel om een schaal die te bevatten is. Ook al is Bilzen kleinstedelijk, toch gebeurt alles laagdrempelig, ik ben benaderbaar voor alle burgers.'

Zachte overgang

Het Bilzense stadhuis en het Hoeseltse gemeentehuis bevinden zich op drieënhalve kilometer van elkaar. 'We houden op beide plaatsen het frontof-

fice, maar de financiële dienst of de dienst ruimtelijke ordening zal zich op één plaats bevinden,' zegt Werner Raskin. 'Gaandeweg zullen we ontdekken of het nodig is om het tweede bibliotheekfiliaal in Hoeselt te behouden. Maar staat er veel volk in de rij, dan behouden we wat er is. We schaffen alleen overbodige zaken af. Nu we door corona gewend zijn afspraken te maken voor een bezoek aan het containerpark of een onderhoud met een gemeentelijke dienst, behouden we dat. Wie geen internet heeft kan dat nu telefonisch doen, dat blijft zo in de toekomst. Het voordeel is dat de diensten de vragen al kunnen voorbereiden en hun werk zelf beter kunnen regelen.' Beide burgemeesters voorzien een zachte overgang. Ze willen niet dat de algemeen directeurs overbevraagd worden, zij moeten de huidige werking voortzetten. Daarom staat een aparte transitie-manager in voor de overgang. De volgende jaren zullen de schepenen met de diensthoofden van beide gemeenten almaar meer samenwerken. Er zullen geen naakte ontslagen vallen, maar er komt meer rotatie en voor een vervanging kijken de gemeenten in eerste instantie naar elkaar. Toch blijft het voor Johan Sauwens een avontuur. 'Wij kunnen wel van alles willen, maar de nieuwe gemeenteraad zal na de volgende verkiezingen beslissen over investeringen en belastingen. Die verkiezingen worden sowieso boeiend, want de opkomstplicht valt weg, partijen zullen een duidelijk programma moeten opstellen voor de fusiegemeente en de burger zal kiezen op basis van de inhoud.' En de burgemeesters zelf? Allebei hebben ze vele jaren burgemeesterschap

Johan Sauwens: 'Het gaat niet om groot, groter, grootst, wel om een schaal die te bevatten is. Ook al is Bilzen kleinstedelijk, toch gebeurt alles laagdrempelig, ik ben benaderbaar voor alle burgers.'

op de teller staan, maar dit fusieproject promoten ze niet voor zichzelf, maar wel voor de bevolking. Johan Sauwens: 'Het wordt vooral een goede zaak voor de 23 dorpen, we zullen betere dienstverlening kunnen bieden aan 43.000 mensen, en dan denk ik aan meer sportmogelijkheden, aan verkeersveiligheid, het uitbreiden van industrieterreinen en het verbeteren van de

dorpskernen. Er zal meer kunnen dan nu en we zullen ons kunnen wapenen door specialisten aan te trekken.' Voor Werner Raskin is dit een doorslaggevend argument: 'Als de provincie wegvalt, moeten we klaar zijn. Daarom durven we in de glazen bol te kijken.' Voor hem is het een belangrijke beslissing en daarom moeten de inwoners mee nadenken en hun verzuchtin-

gen meedelen. Voor Johan Sauwens is het een positief toekomstproject. En Riemst? Riemst mag nog altijd meedoen, dan wordt het een fusiegemeente van 60.000 inwoners, wat beide burgemeesters de bovengrens noemen. ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Wenst u als bedrijf of organisatie uw producten of diensten voor te stellen aan alle Vlaamse lokale besturen?

Dan is het maandblad **Lokaal** het ideale medium.

Direct en doeltreffend!

Voor meer informatie en tarieven

Peter De Vester
03 326 18 92
peter@moizo.be

moizo
beresterk in communicatiewerk

www.moizo.be

Merak

ARCHIVERING
ARCHIEFDOZEN
OERSTERKE
DOCUMENTEN
DIGITALISEREN
DATAVERNIETIGING
BEWARING OFFLINE
COMPUTERBACK-UPS
POSTKAMER SERVICE
BOX STORAGE
GOEDERENOPSLAG

Slimme archiefoplossingen!

↳ Ontdek meer diensten op: www.merak.be

©Merak nv | (0)15 28 40 60 | info@merak.be | Steenhoevestraat 6, B-2800 Mechelen

Tom Heyvaert

Politiek parcours

Ik ben actief in verschillende verenigingen in onze gemeente en na enkele constructieve vergaderingen met toenmalig burgemeester Jos Emmerechts stelde hij me de vraag of ik mij niet politiek wou engageren. Ik ben als onafhankelijke opgekomen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 en verkozen tot gemeenteraadslid. Hoewel we de grootste partij in onze gemeente zijn, zijn we toch in de oppositie beland.

Hoe kom je als oppositiedlid aan voldoende informatie?

In elk geval niet via de huidige meerderheid. We ondervinden absoluut geen transparantie van hen. De informatie die we ontvangen, beperkt zich tot de beknopte verslagen van het college en de agendapunten voor de gemeenteraad. Als we vragen stellen aan de administratie, krijgen we gelukkig wel de nodige informatie.

Hot topic

Het behalen van het bindend sociaal objectief. De meerderheid plant de bouw van sociale huurwoningen in Eversem, ook al is uit de bouwmeesterscan gebleken dat er betere locaties zijn in onze gemeente. Het project is gelukkig on hold gezet, want er was sprake van om 300 woningen in te planten op een plaats waar er nu een open kouter is, waar degelijk openbaar vervoer ontbreekt en de wegen tijdens de spits al verzadigd zijn. Er zal politieke moed nodig zijn om dit project te stoppen en uit te kijken naar alternatieven binnen onze gemeente.

BESTE REALISATIE

De oprichting van de vzw Meise Boven om ons dorp nieuw leven in te blazen. We zenden de wedstrijden van de Rode Duivels uit op groot scherm en laten verschillende verenigingen helpen, zodat die een graantje meepikken van de opbrengst. Een deel van de opbrengst spenderen we aan onze jaarlijkse Midzomerfeesten. Dan kunnen de inwoners gratis naar optredens komen kijken tijdens een feestweekend waarin we weer een kermis in ons dorp hebben.

Een nieuwe wind door onze gemeentepolitiek doen waaien, dat is mijn droom. Ik zou het 'in hokjes en kleuren denken' graag zien verdwijnen, maar heb al gemerkt dat dit niet eenvoudig zal zijn. De gemeente besturen met enkele nieuwe krachten die niet gebonden zijn aan oude overeenkomsten of vetes, zodat beslissingen genomen worden in het belang van onze gemeente en niet uit eigenbelang.

STEFAN DEVIKIERE

Laten we samen

uw missie realiseren

ing.be/publicsector

Lokale toetsstenen voor Vlaams ruimtelijk beleidsplan

Sinds een half jaar loopt er een tweede pilot voor de toepassing van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Twintig gemeenten werken in het kader van hun ruimtelijke beleidsplannen aan de bouwshift of groen-blauwe netwerken, of zetten een lokale werkwijze in verband met stedenbouwkundige lasten op. Het netwerk 'pilotgemeenten BRV' groeit dus en de lokale besturen tonen enthousiasme en ambitie. Toch botsen ze op grenzen en hebben ze duidelijke verwachtingen ten aanzien van Vlaanderen.

In 2019 gingen zeventien gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden samen aan de slag in een proces van kennisopbouw betreffende ruimtelijke beleidsplanning, ruimtelijk rendement, tien ruimtelijke kernkwaliteiten, slim parkeerbeleid en intergemeentelijke commissies ruimtelijke ordening. Het ging om een eerste pilot, volgend op de goedkeuring van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) door de Vlaamse regering in juli 2018. De voorbeelden van werkwijze die in deze proefprojecten tot stand kwamen, bieden inspiratie aan

andere gemeenten, en geven tegelijk een overzicht van lokale problemen en vragen bij de toepassing van de Vlaamse ruimtelijke visie. Ruim 170 lokale besturen en professionals deelden na afloop de resultaten op het online beleidsforum op 27 mei 2021. Ondertussen loopt onder impuls van bevoegd minister Zuhair Demir sinds een halfjaar een tweede pilot. Twintig gemeenten werken in het kader van hun ruimtelijke beleidsplannen aan de bouwshift of groen-blauwe netwerken, of ontwikkelen een lokale werkwijze betreffende stedenbouwkundige lasten.

Het speelveld: wie doet wat, en hoe?

In het interbestuurlijk samenwerkingsmodel van de ruimtelijke beleidsplanning zijn de bevoegdheden niet eenduidig verdeeld. Samenwerking en afstemming staan centraal, en tegelijk geldt een grote lokale autonomie. Om dit minder hiërarchische systeem goed te laten werken vinden de pilotgemeenten dat het speelveld van verwachtingen en verantwoordelijkheden duidelijker bepaald moet worden. Waarvoor stelt Vlaanderen zichzelf verantwoordelijk en neemt het initiatief? Wat verwacht Vlaanderen van de gemeenten of ook de provincies?

Dankzij een doorgedreven participatietraject is Geel de koploper in de beleidsplanningsprocedure.

In het interbestuurlijk samenwerkingsmodel van de ruimtelijke beleidsplanning staan samenwerking en afstemming centraal, en tegelijk geldt een grote lokale autonomie. Om dit minder hiërarchische systeem goed te laten werken vinden de pilotgemeenten dat het speelveld van verwachtingen en verantwoordelijkheden duidelijker bepaald moet worden.

Neem bijvoorbeeld het schrappen van slecht gelegen juridisch aanbod: wie neemt daar welk aandeel op zich? Hoe vertaalt Vlaanderen strategische doelstellingen naar regelgeving, afwegingskaders, spelregels? Zo zijn er nog geen Vlaamse operationele beleidskaders die de opties van de strategische visie concreter maken. Dat maakt het voor gemeenten moeilijker om hun beleid uit te tekenen. Daardoor aarzelen ze om te pionieren en bepaalde hoge ambities te formuleren, bijvoorbeeld voor het terugdringen van bijkomend ruimtebeslag. Er is grote vraag naar een aangepaste methodiek om in de nieuwe beleidscontext van 'ruimtelijk uitbreiden als uitzondering' de woonbehoefte en de daartoe benodigde ruimte te bepalen. Eerst moeten de mogelijkheden binnen het bestaande ruimtebeslag voldoende in beeld worden gebracht. Vlaamse beleidskaders kunnen daar de lijnen voor uitzetten, ook in verband met het nastreven van de kernkwaliteiten. En wat met een afgebakend kleinstedelijk gebied dat minder scoort op BRV-criteria als knooppuntwaarde en voorzieningenniveau? Ook daar is behoefte aan een kader dat de toekomstgerichte beleidsmatige betekenis van zo'n gebied verduidelijkt. Jurgen De Maeyer, schepen van Ruimtelijke Ontwikkeling in Bornem, vat de lokale verwachtingen als volgt samen: 'Als we als lokaal bestuur de door Vlaanderen beoogde bouwshift wensen te realiseren, heeft ook Vlaanderen nog een pak werk.'

Bovenlokale samenwerking loont

Dat sommige uitdagingen een bovenlokale benadering vragen, treedt

ook duidelijk naar voren in het BRV. Voor gemeenten is het belangrijk dat Vlaanderen de verwachtingen over een bovenlokale of regionale strategie concreet maakt, maar ook dat het regionale samenwerking ondersteunt en faciliteert. Gemeenten beseffen bijvoorbeeld de relevantie van een bovenlokaal schaalniveau om om te gaan met behoeften op het vlak van wonen, werken en voorzieningen, maar ze missen daartoe het kader en de stimulans. De pilots leren ons dat intergemeentelijke samenwerking, ook op regionale schaal, een deel van de oplossing kan zijn, wanneer gemeenten zelf niet de capaciteit of expertise in huis hebben om proactief aan beleidsontwikkeling te doen, of om beleidsuitvoering degelijk te organiseren. Tegelijk wordt sterk naar een balans gezocht met lokaal maatwerk en autonomie. De aanwezigheid van een vast interbestuurlijk platform, volgens het concept van gelijkwaardige partners en met een duidelijk afgesproken overleg- en beslismodel, blijkt grote voordelen te hebben. Het kweekt een regionale reflex en doet samenwerking groeien. Vertrouwen is daarbij het sleutelwoord

voor intercommunale Leiedal. Ook de intercommunale IOK wil in het verlengde van het pilotproject met het Netwerk Ruimte Kempen verschillende Kempense gemeenten, partners en experts samenbrengen voor periodiek overleg en informatie-uitwisseling over gezamenlijke ruimtelijke uitdagingen. Waar gemeenschappelijke visievorming en een proces van 'intergemeentelijke beleidsplanning' van de grond komt, zoals in de regio Zuid-West-Vlaanderen, houden gemeenten toch vast aan hun eigen beleidsplan. De twee sluiten elkaar niet uit. Gemeenten willen beleid op lokale maat ontwikkelen, maar wel gefundeerd op bovenlokale inzichten en met de schaalvoordelen van wat bovenlokaal georganiseerd kan worden (kosten, expertise, bestuurskracht). De situatie in elke gemeente is anders. Een eigen plan volledig loslaten, waarbij bovendien het structuurplan vervangen wordt, is niet evident. Het gemeentelijk-intergemeentelijk puzzelmodel, zoals uitgespit door de intercommunale Leiedal, biedt inspiratie en flexibiliteit om op maat in beleidsplanning met het intergemeentelijke niveau aan de slag te gaan. Ook in de stadsregio Turnhout wordt het gemeentelijk beslissingsniveau gerespecteerd in een verhaal van wisselwerking van bovenlokale kaders met lokale projecten. De Getestreek slaagt erin met een intergemeentelijke commissie RO en een kwaliteitskamer de lokale beleidsontwikkeling en projectbenadering een niveau hoger te tillen. De intercommunale Veneco ten slotte inspireert de lokale beleidsplanning in de regio rond Gent vanuit een bovenlokale bril met de regioscan.

De pilots leren ons dat intergemeentelijke samenwerking, ook op regionale schaal, een deel van de oplossing kan zijn, wanneer gemeenten zelf niet de capaciteit of expertise in huis hebben om proactief aan beleidsontwikkeling te doen, of om beleidsuitvoering degelijk te organiseren.

Nergens worden gemeentelijke beslissingsbevoegdheden uitgehold, ze worden wel verrijkt via intergemeentelijke afstemming en kennisuitwisseling. En Vlaanderen? Dat hoort volgens de pilotgemeenten een belangrijke partner aan de regiotafel te zijn, die de bovenlokale invalshoek inbrengt en samenwerking stimuleert met kennis en middelen.

Beleidsplanning niet te zwaar maken

Het beleidsplan is opgevat als een meer flexibel en cyclisch beleidsinstrument dan het eerdere structuurplan. De pilotgemeenten vragen erover te waken dat deze opzet niet in het gedrang komt. Vooral de zogenaamde plan-MER-plicht weegt door, zowel procedureel als qua kosten. Gemeenten verwachten van Vlaanderen een methodiek met een pragmatische en strategische benadering op maat van een beleidsplan. De wisselwerking tussen een milieubeoordeling en een beleidsplanproces zien ze wel als een goed punt. Zowel Leiedal als de stad Antwerpen formuleert vanuit zijn pilot aanbevelingen over de MER-benadering die publiek toegankelijk is. Vlaanderen vulde hierop zijn FAQ over beleidsplanning aan. Een beleidsplan bestaat uit een strategische visie en een dynamische set van beleidskaders. De proefgemeenten pleiten ervoor om de procedure voor de afzonderlijke opmaak van een beleidskader, bijvoorbeeld over groenblauwe dooradering in de bebouwde

ruimte of voor kernversterking, te verlichten. Dan krijgt het beoogde aanbouwmodel meer kansen. De ervaren zwaarte van het instrument leidt er ook toe dat gemeenten informele visies (onder de noemer 'beleidsmatig gewenste ontwikkelingen') als alternatief voor een ruimtelijk beleidsplan gaan hanteren. Ook al is zo'n benadering minder integraal en legt men daarmee geen juridische basis voor ruimtelijke uitvoeringsplannen.

De pilotgemeenten willen uitdrukkelijk niet naar een generieke afhandeling van beleidsplannen evolueren, zoals bij structuurplanning soms wel het geval leek. Belangrijk is dat maatwerk mogelijk blijft, dat de planning een strategisch en dus niet per se allesomvattend karakter heeft. Integratie van alle sectorale plannen in het ruimtelijk beleidsplan is zeker niet de bedoeling, maar de strategische visie aanwenden als overkoepelende visie kan wel heel nuttig zijn. In de aanbevelingen van Hoogstraten lezen we dat de organisatiebrede benadering voor hen heel erg belangrijk is gebleken. De gemeente Puurs-Sint-Amands kiest er dan weer expliciet voor een beleidsplan 'ruimte én mobiliteit' te maken, en geen afzonderlijk mobiliteitsplan.

Laat je inspireren door de resultaten en ga aan de slag

Op de website van de pilotprojecten BRV staan voorbeeldaanpakken, handvatten en inspiratiebronnen voor alle gemeenten in Vlaanderen die een

actueel lokaal ruimtelijk beleid willen voeren. Voor beleidsplanning vind je momenteel, na de eerste ronde pilots, vooral houvast in verband met de eerste stappen. Gemeenten beschrijven verschillende participatiemethodieken, met als grote uitdaging om burgers aan te spreken voor toch wel abstracte beleidsthema's.

De koploper in de beleidsplanningsprocedure is de stad Geel, die veel ideeën daarover deelt in een inspiratiebrochure en een interview met schepen Bart Juliams. Via de 'pilotnieuwsbrief' kun je ook de lopende pilotprojecten opvolgen.

Meerdere pilotgemeenten geven als leerpunt bij de start met een ruimtelijk beleidsplan de boodschap 'Bezint eer ge begint' mee. Een verstandig advies, maar gebruik wel – om toch niet onnodig veel tijd te verliezen – de decretale stap van 'conceptnota' als onderdeel van de voorbereidingsfase. Vanuit Vlaams perspectief geven we graag afsluitend volgende raad: durf starten met een vernieuwend ruimtelijk beleid, laat je inspireren door andere gemeenten, en creëer mee kansen voor regionale samenwerking en een kwaliteitsprong. ■

KATHELIJNE TOEBAK IS COÖRDINATOR-EXPERT DOORWERKING/WISSELWERKING BIJ HET DEPARTEMENT OMGEVING VAN DE VLAAMSE OVERHEID, AFDELING BELEIDSONTWIKKELING EN JURIDISCHE ONDERSTEUNING

omgeving.vlaanderen.be/pilotprojecten-beleidsplan-ruimte-vlaanderen

INSPIRATIEDAG DUURZAME MOBILITEIT

(F)ACES OF THE FUTURE

16 september 2021 - Lamot, Mechelen

Schrijf je in!

netwerk duurzame mobiliteit
AUTO DELEN .NET
Powered by interreg North Sea Region SUBREGIONAL
EUROPEAN UNION

De digitale kloof overbruggen voor en met de inwoners

De COVID-crisis heeft tot een digitale versnelling van de maatschappij geleid. De kloof tussen wie vlot mee kan met deze evolutie en wie moeite heeft om bij te benen, komt in het volle licht te staan. De meeste lokale besturen hebben al langer e-inclusieprojecten lopen. Kalmthout en Oostende zijn twee goede voorbeelden. Ze bereiden zich voor om met de middelen van het Vlaamse relanceplan nog een tandje bij te steken.

Iedereen digitaal: Vlaanderen ondersteunt lokaal e-inclusiebeleid

Voorals mensen met een laag inkomen en/of een laag opleidingsniveau vallen uit de boot, omdat ze geen toegang hebben tot het internet of omdat ze niet over de nodige vaardigheden beschikken om volwaardig deel te nemen aan de steeds digitaler wordende samenleving. 'De lokale besturen hebben mogelijkheden om de kloof te dichten,' zegt minister Bart Somers. Met het actieplan Iedereen digitaal heeft hij 85 miljoen euro klaar om gemeenten te ondersteunen in hun e-inclusiebeleid.

37 procent van de Vlamingen heeft geen of onvoldoende digitale basisvaardigheden, bij kansengroepen met een inkomen lager dan 1200 euro loopt dat zelfs op tot 69 procent. Tien procent heeft thuis geen toegang tot het internet. Dertien procent van de jongeren gebruikt nooit een laptop of desktop. Meer dan 35 procent van de mensen die een formulier moeten indienen bij de overheid, doet dat niet digitaal. Het zijn deze cijfers, onder andere uit een studie van de Koning Boudewijnstichting die aantonen dat de digitale kloof nog altijd zeer groot is. 'Het probleem is proportioneel het grootst voor mensen met een laag inkomen of laaggeschoolden, maar iedereen kan op een bepaald moment in het leven het risico lopen op digitale uitsluiting,' zegt Ilse Mariën, onderzoeker aan de VUB en raadgever e-inclusie van minister van Samenleven en Binnenlands Bestuur Bart Somers. 'Er zijn een aantal scharniermomenten. Iemand die op pensioen gaat, het netwerk van de werkomgeving verliest en meer online moet doen, kan kwetsbaar zijn. Of ouders van wie de kinderen naar de middelbare school gaan en die niet mee zijn met Smart School. Zij missen een pak informatie die andere ouders wel krijgen.' Het zijn geen nieuwe vaststellingen, maar de COVID-crisis heeft de

bewustwording wel doen toenemen. Het werd nog duidelijker dat toegang tot het internet en digitale vaardigheden zeer belangrijk zijn om volwaardig deel te nemen aan de samenleving.

85 miljoen euro

In het kader van haar relancebeleid na COVID investeert de Vlaamse regering 800 miljoen euro in het digitaliseren van overheid en onderwijs, cybersecurity, 5G, automatische rechtentoekenning... En dus wordt het nog belangrijker om iedereen mee te hebben. Vandaar het actieplan Iedereen Digitaal van minister Somers om lokale besturen te ondersteunen in hun e-inclusiebeleid. Tot het eind van de bestuursperiode in 2024 wordt daarvoor 85 miljoen euro uitgetrokken. 'Dertig miljoen euro gaat naar gratis of goedkope internettoegang voor mensen met een laag inkomen,' zegt de minister. 'We willen dat realiseren via de Uitpas, een instrument dat de lokale besturen heel goed kennen om de deelname van kansengroepen aan cultuur- en sportactiviteiten te bevorderen. Ook de telecomoperatoren zullen meewerken om betaalbaar en kwaliteitsvol internet tot in de huiskamers van de kansengroepen te brengen. Twintig mil-

Jan Collet was tot voor kort bibliothecaris in Kalmthout, nu is hij beleidsadviseur vrije tijd. Onder de noemer ‘Het wegwerken van de digitale kloof’ zaaide de bibliotheek vele jaren geleden de eerste zaadjes van wat nu e-inclusie heet. ‘De bieb is nog altijd een belangrijke schakel, omdat er een open computerruimte is waar iedereen terecht kan en medewerkers de bezoekers kunnen begeleiden. Van meet af aan was er een zeer nauwe samenwerking met het OCMW om bijzondere doelgroepen te bereiken. Daarnaast is Kalmthout een van de zeventien gemeenten waar Digidak actief is, al sinds 2008. In enkele aanlooppunten met de nodige digitale infrastructuur geeft een hechte groep van een vijftiental vrijwilligers cursussen aan groepjes van maximaal vijf deelnemers, tegen een zeer kleine vergoeding. De vrijwilligers worden aangestuurd door Blenders, een impactonderneming die door de gemeente wordt ingeschakeld. De Digidak-groep heeft een vaste stek

in het lokaal dienstencentrum, waar iedereen vrij in- en uitloopt en waar de drempel zeer laag is. Intussen hebben we via die werking al meer dan duizend individuele inwoners bereikt, dat gaat dus veel ruimer dan de doelgroep van het OCMW.’

Jan Collet:
‘We willen e-inclusie verankeren in ons DNA. Bij elke beslissing moeten we nadenken over de gevolgen voor mensen die niet mee zijn.’

Naar de inwoners toe

Tijdens de eerste maanden van de COVID-crisis waren veel gemeentelijke inspanningen gericht op kinderen en jongeren die digitaal les moesten volgen. De gemeente verdeelde een tachtigtal laptops onder -18-jarigen. ‘Maar,’ zegt Greet Buysen, vroeger OCMW-secretaris en nu adjunct algemeen directeur, ‘het volstaat niet om in de nodige hardware te voor-

zien. Ook een internetaansluiting is onmisbaar, net als begeleiding om de toestellen te configureren en te verbinden met het wifi-netwerk, om de printer aan te sluiten. Daarvoor werken we samen met BEEGO, een jonge, geëngageerde start-up die werkt met

lokale vrijwilligers, vaak jongeren die digitaal helemaal mee zijn. De gemeente stelt digicheques ter beschikking waarmee gezinnen ondersteuning kunnen “inkopen” bij BEEGO. We werken graag samen met organisaties zoals Blenders en BEEGO die sterk zijn in hun opdracht en die deze uitvoeren binnen het beleidskader van de gemeente. We hoeven niet alles zelf te doen.’

joen euro is er voor het verbeteren van de digitale vaardigheden. We zullen gemeenten onder meer ondersteunen bij het inzetten van digibuddies in de thuis- en werkomgeving. 35 miljoen euro ten slotte gaat naar het project Gemeente zonder Gemeentehuis. Nu bepaalt de overheid of en wanneer iemand naar het gemeentehuis moet komen. In de toekomst moet de burger zelf aan het stuur zitten, digitaal of via een persoonlijk contact in het gemeentehuis. Als de communicatie tussen gemeente en burger meer digitaal verloopt, dan komt er ook meer tijd en ruimte voor persoonlijk contact op maat van de burger, als dat nodig is. Het digitaliseren van de overheid en het versterken van de vaardigheden van alle inwoners zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Je kunt als lokaal bestuur niet digitaliseren en de inwoners aan hun lot overlaten.’

Geknipt voor het lokale bestuur

Voor minister Somers is het vanzelfsprekend dat de lokale besturen de motor zijn van het e-inclusiebeleid. Zij kunnen maatwerk leveren, zij weten hoe ze de beoogde doelgroepen kunnen bereiken, via het OCMW, de wijkorganisaties, de buurtwerking, het maatschappelijk middenveld... Zij zijn sterk in het voeren van lokaal armoedebeleid en kunnen ook digitale armoede wegwerken, met Vlaamse steun. En dat gaat niet alleen over financiële steun. Ilse Mariën: ‘Tijdens de eerste lockdown kregen we aan de VUB heel veel vragen van medewerkers van lokale besturen over hoe ze aan e-inclusie konden beginnen. We willen met dit actieplan alle informatie en goede praktijken ontsluiten

die er bij lokale besturen en middenveldorganisaties al zijn. Netwerking is dus een belangrijk onderdeel van het plan. Daarnaast is het essentieel de medewerkers van lokale besturen op te leiden om het e-inclusiebeleid vorm te geven. In het scenario dat we voor ogen hebben, is e-inclusie in 2024 geïntegreerd in het beleid van elke Vlaamse gemeente.’ Minister Somers wijst ook op de regio’s als interessant platform van samenwerking. Zeker voor kleine en middelgrote gemeenten zal samenwerking noodzakelijk zijn om voldoende slagkracht te kunnen ontwikkelen.

Niet wegstijven van de toekomst

2021 staat in het teken van experimenteren en innovatieve projecten opzetten. Met steden die al verder staan met e-inclusie, zoals Antwerpen, Gent of Roeselare, zullen innovatieve praktijken worden uitgewerkt die opschaalbaar zijn en overdraagbaar naar andere steden. Tegelijkertijd komt er een projectoproep voor kleine en middelgrote gemeenten voor goede en vernieuwende praktijken die breed uitgerold kunnen worden. Die uitrol komt op kruissnelheid in 2022 en 2023. ‘Zelfs zonder Vlaamse steun zouden lokale besturen dit het best doen. Wie wegstijft van het digitale, kijkt weg van de toekomst. Digitale inclusie is een onmisbaar aspect van elke inclusieve stad of gemeente. De boost die Vlaanderen nu geeft in het kader van de relance na corona, is het moment voor lokale besturen om te versnellen,’ besluit minister Somers. **BVM**

Tot 4 oktober

Uitbouw lokaal e-inclusiebeleid

Met deze subsidieoproep wil minister Bart Somers kleine en middelgrote gemeenten maximaal drie jaar met maximaal 200.000 euro ondersteunen bij de opbouw van een sterke lokale e-inclusiewerking: een lokaal e-inclusiebeleid uitschrijven, concrete innovatieve en opschaalbare acties verder uitwerken met extra aandacht voor kwetsbaren in hun gemeente, de toegankelijkheid van de lokale digitale dienstverlening verbeteren. Dit kan door inclusion-by-design-tools (proactief) of een toegankelijkheidscheck (retroactief) te laten ontwikkelen, testen en toepassen. In totaal is er 5 miljoen euro beschikbaar.

vvsq.be, zoek op projectsubsidie e-inclusie

Ook LOI-bewoners konden gebruik maken van het hardware-aanbod van de gemeente. Voor mensen in armoede die naar de sociale kruidenier en 't Winkeltje – een winkelpunt met kledij en materialen voor kinderen tot twaalf jaar – gaan, is er sinds kort een nieuw project BurenOnline in samenwerking met Ligo, centra voor basiseducatie. In een aanliggende ontmoetingsruimte helpen begeleiders van Ligo mensen voort met individuele vragen over bijvoorbeeld een digitaal oudercontact. Greet Buysen: 'Dat outreachend werken is belangrijk, we moeten nog meer naar de mensen gaan. In de buurt- en wijkgerichte werking van het OCMW moet e-inclusie nog meer een plaats krijgen.'

In het DNA verankerd

Er lopen dus veel projecten in Kalmthout. De volgende stap wordt het uittekenen van een globaal e-inclusiebeleid voor de gemeente. 'Natuurlijk hebben we een duidelijke visie, maar die is nog niet expliciet uitgewerkt,' zegt Jan Collet. 'De aanzet daartoe is er wel, want we werken met een overlegplatform voor Digidak waar naast het bestuur en de gemeentelijke diensten ook de gemeentelijke adviesraden deel van uitmaken, net als armoedeorganisaties en andere middenveldspelers. Daar worden initiatieven geëvalueerd. En het is een broedplek voor nieuwe ideeën. We kijken voor dat expliciteren van ons e-inclusiebeleid ook naar het leernetwerk e-inclusie van de VVSG, waar aan een basistekst wordt gewerkt. We willen graag de link leggen met de duurzameontwikkelingsdoelstellingen. Met dat geïntegreerd beleidsplan

en de koppeling aan de SDG's willen we e-inclusie verankeren in ons DNA. Bij elke beslissing moeten we nadenken over de gevolgen voor de mensen die niet mee zijn. Dit moet een wervend verhaal worden voor alle medewerkers.' Kalmthout kijkt met veel interesse naar de Vlaamse initiatieven en projectoproepen in het kader van het relanceplan. Vooral op het gebied van 'Gemeente zonder Gemeentehuis' valt er nog veel winst te boeken en zou Vlaamse ondersteuning en begeleiding zeer welkom zijn.

Digitale cocreatie

Oostende heeft de voorbije maanden zijn visie op e-inclusie onderbouwd en alle lopende initiatieven in kaart gebracht om een duidelijk beeld te krijgen van de sterke punten en de uitdagingen. 'Het vertrekpunt is onze visie op de slimme stad,' zegt smartcitycoördinator Mathijs Dewaele. 'We willen de leefbaarheid van de stad verhogen door slimme projecten. E-inclusie is daar een onderdeel van, want digitalisme verhindert actieve deelname aan de samenleving. Daarom wil de stad elke Oostendenaar de mogelijkheid bieden om actief en kritisch deel te nemen aan de digitale maatschappij. We moeten er niet alleen voor zorgen dat mensen digitale vaardigheden kunnen verwerven, we moeten er ook op toezien dat onze eigen producten eenvoudig zijn, zodat ze maar weinig digitale vaardigheden vragen. Daarom zullen we onze digitale diensten ontwikkelen samen met de burger.' De stad ziet drie grote uitdagingen: de toegang tot hardware verzekeren; werken aan de competenties om het digitale te

gebruiken en te begrijpen; het essentieel gebruik van digitale dienstverlening verzekeren. Om die kloven te overbruggen zijn acties nodig op drie vlakken: technisch, communicatief/informatief en sociaal. Met dat laatste wordt gemikt op het inzetten van een sociaal netwerk om de digitale kloof te dichten. Alle lopende projecten op het vlak van e-inclusie zijn ondergebracht in een matrix: welke uitdaging gaan ze aan met welke soort actie? Op die manier ontstaat er een duidelijk zicht op wat goed loopt en wat beter kan, waar de blinde vlekken zich situeren. Mathijs Dewaele: 'We scoren goed voor toegang tot openbare computers. Ook de spreiding over het grondgebied zit goed. Er is gratis openbare wifi in veel gebouwen en op de meeste plekken van het openbaar domein. Kijken we naar het verhogen van digitale competenties, dan zijn er veel verenigingen aan de slag en ze werken goed samen. Er is een ruim aanbod van ondersteuning en begeleiding, ook van kleinere verenigingen die mikken op specifieke doelgroepen. Wat beter kan, is de algemene coördinatie. We zien in de negen vakjes van de matrix allerlei acties en projecten, maar die worden nog te weinig samengebracht in één pakket voor de inwoners. Ook het informatieve luik moet versterkt worden, we moeten het verhaal van e-inclusie en het belang ervan nog beter presenteren. Een derde verbeterpunt is de sociale e-inclusie, sterkere netwerken tussen burgers kunnen zorgen voor een betere toegang en meer competenties.' Het is duidelijk dat een lokale overheid dat allemaal niet zelf moet en kan doen, maar ze heeft wel een belangrijke inbreng als regisseur, met een goed zicht op het geheel. En net zoals cocreatie met de burgers essentieel is voor het succes van allerlei producten en projecten, wil Oostende ook het digitale stadhuis ontwikkelen in nauwe samenspraak met de inwoners. ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

De VVSG, Mediawijns en het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs hebben een leernetwerk e-inclusie voor de lokale besturen. Wie lid wil worden, neemt contact op met dany.dewulf@vvsq.be

Servicedesign voor een beter GBO in het Meetjesland

In het Meetjesland liep onlangs het proefproject Geïntegreerd Breed Onthaal Zorgkas af. Parallel met de praktijkervaring tijdens deze pilot werkten de partners een methodiek uit voor de toekomstige werkwijze, wanneer het GBO breed wordt uitgerold voor alle doelgroepen. Ze maakten daarvoor gebruik van servicedesign.

Voor veel mensen is hulp vinden niet vanzelfsprekend. Vaak weten ze niet welke rechten ze hebben en op welke hulpverlening ze een beroep kunnen doen. Zelfs als ze wel op de hoogte zijn, is de drempel om hulp te vragen hoog en is het niet altijd duidelijk tot welke instantie of dienst ze zich kunnen richten. Daar moet het geïntegreerd breed onthaal ofte GBO een antwoord op formuleren (zie inzet). Op 16 juli 2021 besliste de Vlaamse regering om het GBO in heel Vlaanderen uit te rollen en de regiefunctie van de lokale besturen te ondersteunen. Voor die steun heeft ze 7,47 miljoen euro klaar voor 2021-2022.

Negen gemeenten in het Meetjesland, het CAW Oost-Vlaanderen en de erkende diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen hebben zopas een proefproject afgerond, dat de naam GBO Zorgkas kreeg. Ze willen vanaf november van start gaan met het GBO voor een welbepaalde doelgroep, de eenoudergezinnen. Tegen 2025 willen ze dat onthaal dan realiseren voor iedereen met een hulp- of zorgvraag. De methodiek waarmee ze de uitdaging aangaan, is uitgewerkt aan de hand van servicedesigntechnieken en onder begeleiding van de VVSG.

Van stoep naar tafel

Alexander Desender is beleidscoördinator van de Welzijnsband Meetjesland, die de negen gemeenten van de eerstelijnszones Oost- en West-Meetjesland plus Wachtebeke over-

koepelt. De negen stapten ook samen in het GBO-traject. 'Een van de belangrijkste principes van het GBO is het outreachend werken. We willen af van het bureaumodel waar mensen op afspraak moeten komen. Die drempel blijft voor velen te hoog. We moeten zelf de eerste stap zetten en hen actiever benaderen, aan huis, via buurt- en jeugdhuisen, via scholen. Het voorbije jaar hebben we een eerste deelproject opgezet voor inwoners die de verplichte Vlaamse zorgpremie niet betaalden. Soms is dat uiteraard te wijten aan nalatigheid, maar vaker wijst het op financiële en andere problemen. Na de opmaak van een GDPR-

protocol voor gegevensbescherming en afspraken met de Zorgkas hebben de outreachende onthaalmedewerkers zelf contact opgenomen met die mensen. Via de telefoon of per brief, maar ook door bij de mensen aan huis te gaan, ondanks de coronabeperkingen die dat sterk bemoeilijkten. Zo hebben de maatschappelijk werkers van de OCMW's, het CAW en de ziekenfondsen samen 202 cliënten bereikt en velen een oplossing kunnen bieden. Tijdens die contacten probeerden ze niet-betalers van de zorgpremie in de mate van het mogelijke te bevragen over verschillende levensdomeinen – gezin, werk, vrije tijd, onderwijs, huis-

In plaats van een brief om een huisbezoek aan te kondigen, gebruikt het GBO een pop-up kubus. Die komt ook terug bij het bespreken van de levensdomeinen tijdens het bezoek.

Wat is het GBO?

Het Geïntegreerd Breed Onthaal is een samenwerkingsverband dat minstens het OCMW, het CAW en de erkende diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen omvat. Het GBO wordt gerealiseerd vanuit het sociaal huis, onder regie van het lokale bestuur. Het kan ook in samenwerking met andere lokale besturen gerealiseerd worden.

Welke functies heeft het GBO?

Het Geïntegreerd Breed Onthaal biedt neutrale informatie over het aanbod van lokale sociale hulp- en dienstverlening. Het zal rechten verkennen en realiseren, hulpvragen verhelderen en op een neutrale wijze naar de gepaste lokale sociale hulp- en dienstverlening doorverwijzen.

Het GBO moet

- neutraal, bekend, herkenbaar en zichtbaar zijn voor de burger;
- generalistisch werken met specialisaties binnen handbereik;
- outreachend handelen naar kwetsbare doelgroepen;
- in continuïteit in de hulp- en dienstverlening voorzien;
- participatief en krachtgericht werken in de hulp- en dienstverlening.

GBO-procesbegeleiding

De drie kernpartners, SAM vzw en de Vlaamse overheid ontwikkelden een breed ondersteuningspakket voor medewerkers van GBO-samenwerkingsverbanden die in opstart zijn of al iets verder staan in het proces. Voor die procesbegeleiding heeft de VVSG samenwerking opgezet met vier servicedesignbureaus. We helpen je om in de schoenen van de gebruiker te staan en van daaruit diensten op te bouwen.

Meer informatie: peter.cousaert@vvs.be, T 0477 70 56 89.

vesting, zorg en welzijn... – om ook andere hulp- en zorgvragen in beeld te brengen.'

Draaiboek van a tot z

Mensen actief aanspreken, onderbescherming vermijden, het klinkt veel eenvoudiger dan het is. Hoe doe je dat? Wat is outreachend werken? Hoe zet je de stap van de stoep naar de tafel in de woonkamer voor een uitgebreid gesprek? Wat is de grens tussen aanklampen en stalken? Kortom, in de loop van het project GBO Zorgkas werd duidelijk dat er behoefte was aan een goede methodiek die ook bij de latere en bredere uitrol van het GBO bruikbaar zou zijn. De partners in het Meetjesland kozen voor procesbegeleiding (zie inzet). Alexander Desender: 'Gewoonlijk vertrekken we vanuit onze visie, we formuleren het

probleem en we werken een oplossing uit. We denken vanuit de eigen diensten. Servicedesign stelt de gebruiker centraal, vanaf het begin. Het vertrekpunt is een wit blad. In een eerste fase

Alexander Desender:

'We willen af van het bureaumodel waar mensen op afspraak moeten komen. Die drempel blijft voor velen te hoog. We moeten zelf de eerste stap zetten en hen actiever benaderen, aan huis, via buurt- en jeugdhuizen, via scholen.'

verzamelden we inzichten via een kort literatuuronderzoek, gesprekken met experts en een klein gebruikersonderzoek. We noteerden ook de werkwijze

van de verschillende maatschappelijk werkers die al bij de mensen langsgingen in het kader van het GBO Zorgkas en vroegen aan cliënten hoe zij dat bezoek hadden ervaren. Op basis van al die inzichten formuleerden we negen designuitdagingen. Bijvoorbeeld: hoe kunnen we ervoor zorgen dat een cliënt niet met een negatief gevoel achterblijft, als we vertrekken vanuit een rechtenverkenning? Of: hoe kunnen we zo snel mogelijk duidelijk maken wie we zijn en wat we doen, zodat we een positieve basis hebben om met de cliënt op voort te bouwen? In een brainstormsessie met een ruime groep formuleerden we ideeën voor antwoorden op die uitdagingen. We hadden blauwe ideeën die weinig bijzonder waren, maar perfect uitvoerbaar op korte termijn; gele ideeën, origineel maar moeilijk te realiseren; rode ideeën, origineel, aantrekkelijk en uitvoerbaar. Onze aandacht in dit proces ging naar de rode ideeën. Daarmee gingen we aan de slag om uiteindelijk tot prototypes te komen die de gebruikerservaring simuleren. Prototypes gingen bijvoorbeeld over een uitnodiging voor een gesprek die minder bedreigend is of een script voor het deurgesprek. Die zijn we dan verder gaan uitwerken, vanuit het perspectief van de cliënt en dat van de maat-

schappelijk werker. De blauwdruk van de dienstverlening is nu af en in een draaiboek gegoten. Dat beschrijft van a tot z hoe we het GBO organiseren,

van eerste contact tot opvolgingsmoment. Belangrijk is dat er minstens één keer een overleg is tussen cliënt en de drie kernpartners, om samen te kijken hoe iemand geholpen kan worden op alle levensdomeinen. Nu weten partners vaak niet van elkaar wat ze voor een bepaalde cliënt doen.'

Eenoudergezinnen

Het project GBO Zorgkas is inmiddels afgelopen, maar de partners zijn klaar voor de volgende stap. In het najaar starten ze met het GBO voor de doelgroep van de eenoudergezinnen. De methodiek die de voorbije maanden is ontwikkeld, is perfect overdraagbaar naar die nieuwe fase. 'In het najaar gaan we uitgebreider testen, bijsturen en scherpstellen, bij de eenoudergezinnen,' zegt Alexander Desender. 'We willen het GBO gradueel uitbouwen. Outreachend werken met een nieuwe methodiek en voor alle doelgroepen ineens is niet haalbaar. Daarom gaan we van start met de eenoudergezinnen. De toeleiding zal in eerste instantie gebeuren door de drie kernpartners en onder meer de Huizen van het Kind, Kind en Gezin, de CLB's en de scholen. Op termijn zien we de toeleiding nog breder en zullen ook eenoudergezinnen zelf contact kunnen opnemen, omdat ze van de GBO-dienstverlening gehoord hebben in het buurthuis of het lokaal dienstencentrum. Op langere termijn, tegen 2025 willen we het GBO uitrollen voor alle doelgroepen met een hulp- of zorgvraag in het Meetjesland. Voor de maatschappelijk werkers van de drie partners zal het GBO in eerste instantie meer werk meebrengen, dat is zeker, maar de bedoeling is om op langere termijn veel complexere problemen bij cliënten te voorkomen. We willen niet wachten tot het water mensen aan de lippen staat en ze uiteindelijk de stap zetten naar ons.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

www.fsb-cologne.com

Photo of Beijing Stadium: © Anup, Chris Dite

KOOP UW
TICKETS
NU!

fsb-cologne.com/tickets

INTERNATIONALE VAKBEURS
VOOR RECREATIERUIMTES,
SPORT- EN BEWEGINGSMATERIAAL
KEULEN, 26 T/M 29-10-2021

Koelnmesse
Belgium/Luxembourg
Zilverlingen 1 bus 001
BE-3020 Herent
Tel. +32 (0)16 90 57 80
belux@koelnmesse.be

‘We zijn allerlei slechte dingen van de stad aan het binnenhalen in het dorp, denk maar aan de uniforme appartementsgebouwen die je overal in kernen ziet verschijnen. En alles wat we tof vinden aan het dorp halen we naar de stad: groen, water, gemeenschapsleven. Vreemd toch.’ Voor **Jasper Van Loy**, opgegroeid in Oevel en nu inwoner van Mechelen, was die vaststelling het uitgangspunt van zijn pas verschenen boek waarin hij op basis van gesprekken met vele onderzoekers en experts op zoek ging naar de toekomst van het dorp in Vlaanderen.

Jasper Van Loy (27) is master in culturele studies. Hij werkte voor Knack en is sinds anderhalf jaar muzikredacteur bij Studio Brussel. Hij woont in Mechelen, maar het Kempense Oevel, waar hij opgroeide, laat hem niet los. Hij speelt er nog steeds in de fanfare en is er betrokken bij de oud-leiding van de Chiro. Hij schreef het boek *Onder de kerktoeren. Waarom Vlaamse dorpen een toekomst hebben*, Davidsfonds Uitgeverij, 2021.

‘Wat is een dorp? Je kunt het definiëren als een niet-stedelijke woonkern, maar daar schiet je niet veel mee op. De grootte speelt natuurlijk een rol, al is ook dat criterium niet sluitend. Eigenlijk moet een dorp het vooral hebben van zijn **interne impuls. Wat gebeurt er in het dorp zelf? Heeft het een hartenklop? Dat kan een buurtwinkel zijn, een school, een wijckomité, een jaarlijks feest. In tegenstelling tot een stad heeft een dorp een beperkte externe impuls.** Het trekt niet veel mensen aan van elders, het is geen grote attractiepool voor werkgelegenheid, shopping, recreatie, toerisme. De meeste dorpen moeten het hebben van de eigen inwoners.’

‘In Vlaanderen is het niet zo moeilijk om in een dorp te wonen. **De politiek heeft mensen decennialang naar het platteland geduwd, weg van de stad.** Hij heeft zeventig jaar lang de cultuur van gerieflijk leven buiten de stad en van pendelen ondersteund. Dat heeft tot gevolg dat veel dorpen goed verbonden zijn met een stad via een uitgebreid net van wegen, spoorwegen, buslijnen. De afstanden zijn klein. In landen als Frankrijk en Spanje is dat wel anders, daar lopen veel dorpen letterlijk leeg. Bij ons zal het zo’n vaart niet lopen, veel Vlamingen zullen ook de komende decennia in dorpen blijven wonen. Toch mogen we niet blind zijn voor de kwetsbaarheid van het dorp. Als de inwoners de winkel, het café, het dorpsfeest, de school niet meer ondersteunen, kunnen die op korte

termijn verdwijnen. En of er dan alternatieven komen, is zeer de vraag. **Het dorp in Vlaanderen is dus tegelijkertijd sterk en kwetsbaar.’**

‘Een grote kwetsbaarheid is de zorg voor de ruimte. **Dorpen zijn de afgelopen decennia uitgedijd met de ene verkaveling na de andere, waardoor veel kwaliteiten van rustig leven in het groen verloren zijn gegaan.** Stilaan is er een beweging op gang aan het komen naar meer compact wonen. Helaas wordt die in het dorp vaak vertaald in overal dezelfde appartementen, monolieten waarvan enkel de kleur van de bakstenen en de dakpannen verschilt. **Veel kleine gemeenten hebben niet de mankracht, de knowhow en het budget om een visie op lange termijn te ontwikkelen, voor de komende dertig, veertig jaar.** Er zijn uitzonderingen. Het beeldkwaliteitsplan van Nijvel bijvoorbeeld is een fantastisch werkstuk. Maar elders krijgen projectontwikkelaars nog te vaak vrij spel en dat resulteert nogal eens in standaardblokken. **Ik mis creativiteit. Waarom zien we niet meer kleine units of rijtjeshuizen in plaats van grote blokken, met wat groen eromheen, een wandelpad, een fietsweg die de verbinding maakt met een achterliggende wijk?’**

‘Vlaanderen besteedt traditioneel veel minder aandacht aan de publieke ruimte dan Nederland. Dat heeft de Nederlandse sociaal geograaf Frans Thissen me mooi uitgelegd. Onze noor-

Er is een toekomst onder de kerktoren

derburen hebben veel meer sociale en huurwoningen. Je ziet aan de woning niet zo snel of de inwoners welgesteld zijn of niet. Bij ons kun je dat meteen zien. We wonen doorgaans ook een stuk groter. Daarom is de gemeenschappelijke, publieke ruimte bij ons niet zo belangrijk, alle aandacht gaat naar de eigen woning die door de overheid wordt gepromoot.'

'In steden is het besef van het belang van de publieke ruimte de laatste jaren op het voorplan getreden. Ze halen alles binnen wat we zo tof vinden aan het dorp: het groen, het water, het sociale leven, de verbondenheid. Maar **de ruimtelijke uitdaging in de dorpen is minstens even groot. Ook daar moeten we verdichten**, maar op een slimme manier, met aandacht voor de kwaliteiten van een plek. De vorige Vlaams bouwmeester Leo Van Broeck had en heeft overschot van gelijk.'

'Hoe dan ook zal de manier waarop dorpen er in de toekomst uitzien voor een groot stuk afhangen van de inwoners. Valt de interne impuls stil, dan blijft er een slaapdorp over waarmee niemand zich echt verbonden voelt. Is er een kloppend hart, dan kan het dorp vooruit. Ik ben optimistisch over de samenwerking tussen oude en nieuwe inwoners, ze hebben veel gemeenschappelijk in hun streven om de kwaliteiten van hun woonplek te behouden. Nieuwe, vaak jonge inwoners brengen bovendien een heleboel nuttige kennis en professionele ervaring in. Voor het vereni-

gingsleven zal het erop aankomen aansluiting te vinden bij de inwijkelingen. De klassieke verenigingen hebben in veel dorpen nog een belangrijke rol, maar zien hun ledenbestand verouderen en krijgen het moeilijk. Dat betekent niet dat mensen er niet meer samenkomen. **Ik zie in veel dorpen nieuwe tijdelijke comités ontstaan rond een festivalletje, een zomerbar, de Warmste Week. Ook die brengen veel leven in een dorp.** Cruciaal zijn de verenigingen die eeuwig jong blijven doordat ze zichzelf automatisch verjongen, de sportclubs en de jeugdbewegingen. Net als de school brengen zij ook de ouders bijeen, waaruit vaak een mooie, geëngageerde mix van "oude" bewoners en inwijkelingen groeit.'

'Het dorp van de toekomst heeft bottom-up-enthousiasme nodig en top-downstructuren, zoals sociaal werker Kris Verellen uit Bergom het mooi heeft uitgedrukt. Een dorpsraad, een wijkcomité, een lokaal bestuur moet versterken wat er al is, het moet mensen bij elkaar brengen, bruggen slaan, eventueel overbrugging regelen als er een trekker of een vereniging wegvalt. Ik geloof niet in een gemeentebestuur dat koste wat het kost iets wil behouden in een dorp of dat een nieuw initiatief wil inplanten. **De vonk moet van de inwoners zelf komen, het lokale bestuur kan voor ondersteuning zorgen om het vuur aan te wakkeren.'** ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Diverse steden & gemeenten vertrouwen veel op onze diensten.

Aarzel niet langer
bel GRATIS

0800 64 400

voor meer
informatie.

“ ZEG OK ”

voor een **accurate** en **efficiënte** bedeling

Uw ongeadresseerd drukwerk accuraat,
betaalbaar én ecologisch vriendelijk bedeed?
Met of zonder opmaak en drukken?
Dat kan voortaan ook voor uw gemeente!

Persoonlijke service dragen wij hoog
in het vaandel. Neem vrijblijvend contact
met ons op, u merkt dadelijk het verschil.

VLAAMSE POST

*Uw partner voor
kwaliteitsvolle bedelingen!*

Turnhoutsebaan 185 bus 1
B-2970 Schilde
0800 64 400
info@vlaamsepost.be
www.vlaamsepost.be

REEKS OVERHEIDSOPDRACHTEN

Ed. Steven Van Garse

De Reeks Overheidsopdrachten zorgt ervoor dat je alle kennis rond dit thema in één handig pakket bij de hand hebt:

Wegwijs Overheidsopdrachten is een handig basiswerk dat toelichting geeft bij de principes voor de klassieke sectoren en ervoor zorgt dat je alle kennis op een bevattelijke manier meekrijgt. We houden de wegwijs via bijwerkingen steeds actueel.

Codex Overheidsopdrachten is de verzameling van alle relevante wetgeving Overheidsopdrachten en verschijnt 1 keer per jaar.

De thematische aanvullende delen werken één onderwerp uit, zodat je naast het basiswerk ook verdiepende informatie krijgt. Tot nu toe verschenen **Het dagboek der werken**; **De wijziging van een overheidsopdracht in uitvoering** en **Selectie- en Gunningscriteria**. Momenteel werken we aan een vierde thematisch handboek: 'Klachten en verzoeken'. Er verschijnen minimum twee thematische handboeken per jaar.

De Reeks Overheidsopdrachten wordt gepubliceerd in samenwerking met de VVSG en staat onder het editor-schap van Steven Van Garse. Steven doceert als hoogleraar onder meer het vak bestuursrecht, het overheidsopdrachtenrecht en het publiekrecht. Hij is vennoot bij Equator Advocaten, balie Brussel.

Bekijk ook onze opleidingen over
overheidsopdrachten via
www.politeia.be/opleidingen

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

MAXIME DELVAUX

MAXIME DELVAUX

MAXIME DELVAUX

Het stadsgebouw Melopee is een magneet en trekker voor deze buurt die met een stijgend aantal bewoners steeds meer opleeft.

Nieuw leven in Oude Dokken

Een basketbalveld zwevend in de lucht op vijf hoog. Glijbanen als 'short cut' van de eerste verdieping naar de begane grond. Een hellende buitenspeeltuin met hangende trampoline tussen vijf en tien meter hoogte, met zicht op het water. Binnen- en buitenruimte die organisch in elkaar overgaan binnen een robuust stalen kader. Melopee in Gent is een gebouw dat al van ver de aandacht vasthoudt en de verbeelding prikkelt.

Melopee biedt sinds het najaar van 2019 al een visueel en sociaal ankerpunt van formaat: een toekomstbestendig stadsgebouw dat onderdak biedt aan een kinderdagverblijf, een buitenschoolse kinderopvang, een basisschool en een wijksporthal.

De omgeving van de drie oudste dokken van Gent is in volle ontwikkeling en krijgt de komende jaren verder vorm als volledig nieuw stadsdeel Oude Dokken aan het water. In het gebied tussen de Dampoort en de wijk Muide zullen uiteindelijk ongeveer 1200 nieuwe woningen verrijzen, voorzien van groene en

Kenmerkend voor de constructie is een staalskelet, dat met een metalen gaas is overspannen.

Als Brede School laat Melopee organisaties uit verschillende sectoren, zoals sport of jeugdwerking, van het gebouw gebruik maken met het oog op de brede ontwikkeling van kinderen en jongeren. Ook in het gebouw zelf is deze wisselwerking tussen functies cruciaal. Naarmate de wijk zich verder ontwikkelt, zal deze brede-schoolfunctie zich ook verder ontplooiën.

open ruimten, recreatiemogelijkheden, werkgelegenheid, lokale kleinhandel en publieke voorzieningen. Het Gentse stadsontwikkelingsbedrijf sogent coördineert deze complexe en vernieuwende stadsontwikkeling sinds 2004. Het gebied Oude Dokken is volop in transitie, je ziet het veranderen terwijl je erbij staat. Na een wat moeizamer coronajaar en pech met water beginnen het gebouw en zijn omgeving nu echt te bruisen van jong leven en activiteit.

Showcase: binnen en buiten

Vanuit de schoolfunctie is dit een showcase van multifunctionele scholenbouw. Maar evengoed is Melopee een schoolvoorbeeld (*pun intended*) van hoe een stadsgebouw zowel qua binnen- als qua buiteninfrastructuur bepaalde basisfuncties overstijgt en verbindingen aangaat met de hele wijk en de stadsomgeving.

De vijf verdiepingen zijn goed voor een totale hoogte van achttien meter. Het kinderdagverblijf bevindt zich op de begane grond. Op de eerste verdieping zitten de buitenschoolse opvang, de kleuterschool en de kantine. De lagere school neemt de tweede verdieping in, rondom een dubbelhoge kantine. In het hart van het gebouw vertrekt een brede trap vanuit de entreehal naar deze verdiepingen. De trap doet tegelijk dienst als tribune. De derde en vierde verdieping zijn voor de wijksporthal, die beheerd wordt door Farys. In de bar op de bovenste verdieping kijk je uit op het sportveld.

Door de constructie aan de achterkant (Koopvaardijlaan) compact te houden bleef er aan de kant van het water (Schipperkaai) ruimte voor een grote 'groene buitenkamer': een enorme pergola als het ware, met ongeveer hetzelfde volume als het gebouw zelf. Daarin worden verschillende buitenruimtes gestapeld, zodat ze meteen in verbinding staan met de functie waarbij ze horen. De open sportkooi bovenaan is opgevat als een kleine kamer die in de grote is opgehangen. Het stadsgebouw is opgevat als een passiefgebouw. De verwarming sluit aan op het systeem van energievoorziening dat ook voor het omliggende deelproject De Nieuwe Dokken wordt gebruikt. Een deel van de warmtebehoefte wordt gedekt dankzij het biogas op basis van gft-resten en afvalwater. De overige warmte komt van een naburig bedrijf. De technologie daarvoor heet zawent (Zero Afvalwater met Energie- en Nutriëntenterugwinning).

De school en kinderopvang in de wijk en in de stad

De basisschool biedt plaats aan 96 kleuters en 144 leerlingen in de lagere school. Er zijn 56 plaatsen voor buitenschoolse opvang, en in het kinderdagverblijf kunnen 28 kinderen terecht. Het pedagogische project van de school legt het accent op muziek als universele taal in de ontwikkeling van het kind. De naam Melo-

pee ('klankgedicht') sluit niet alleen mooi aan bij die muzische pedagogiek, waar de traditionele vakken en activiteiten worden doorspekt en aangevuld met een brede culturele en muzikale vorming, maar ook bij het verleden van het omliggende gebied als handelsdok, via de verwijzing naar het gelijknamige gedicht van Paul van Ostaijen dat de tocht van twee vrienden in een kano beschrijft. Het kinderdagverblijf en de buitenschoolse opvang vormen de brug tussen de buurt, de kinderen en hun ouders.

'Dit gebouw wordt het kloppende hart van de wijk,' weet Elke Decruynaere, Gents schepen van Onderwijs, Opvoeding, Outreachend Werk en Jeugd.

'Kinderopvang en school werken nauw samen en vormen een warme plek waar ouders en de buurt welkom zijn. Na schooltijd kunnen de kinderen hun hobby's beoefenen samen met andere kinderen uit de buurt in de buurtsporthal en zijn organisaties en buurtbewoners welkom in het stadsgebouw.'

De buurtsporthal moet de sportieve spil van de wijk worden. Overdag sporten de leerlingen er in de sporthal, na schooltijd is het aan de rest van de buurt.

In het aanbod zit een grote brok naschoolse sportieve activiteiten gericht op kinderen waaronder worstelen, capoeira, korfbal, badminton en nog veel meer. Ook de kantine en de vergaderzaal zullen als gemeenschapsruimte dienst doen voor organisaties en vzw's met een educatieve of sociale insteek, alsook voor de buurtbewoners. Het stadsgebouw zal op die manier een belangrijke sociale rol spelen in de wijk. Het beantwoordt aan de visie van de stad op haar patrimonium waarbij een 'Stadsgebouw 2.0' multifunctioneel gebruikt wordt.

Stadsgebouw Meloepie sluit naadloos aan op de directe omgeving. De hoofdingang van het gebouw is naast het Kompasplein van de nieuwe wijk. De groene open ruimte ligt tussen het toekomstig buurtpark en de al gerealiseerde woningen. Door het volledige deelproject aan de Schipperskaai slingert een speellint, een soort informele route die de verschillende onderdelen van het project met elkaar verbindt. Dit speellint loopt ook door Meloepie zelf. Geen drempels dus om met de kinderen naar buiten te trekken. ■

PIETER PLAS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Groene begroeiing staat garant voor een intieme sfeer in de buitenkamer. Uit de groene wanden van de buitenkamer zijn grote 'ramen' gesneden waardoor de relatie met de omgeving altijd wordt verzekerd door een zicht op water, plein of park.

TECHNISCHE FICHE

Opdrachtgevend bestuur:

Stad Gent en Farys

Bouwheer:

Sogents, het Gentse stadsontwikkelingsbedrijf

Ontwerp:

Xaveer de Geyter Architects (XDGA), in tijdelijke vereniging met het studiebureau Ney & Partners en het studiebureau Boydens.

Exploitant:

Stad Gent en Farys

Stadsgebouw Meloepie maakte deel uit van het stadsontwikkelingsproject Oude Dokken:

<https://stad.gent/nl/oude-dokken>

Onderwijs is geen kostenpost, het is een kans

Vlaanderen geeft structureel te weinig subsidies voor de bouw van nieuwe scholen en sommige gemeenten stoten hun eigen onderwijsnet af. Een spijtige zaak, want gemeenten kunnen via hun eigen scholen werken aan samenlevingsopbouw. Voor **Patriek Delbaere**, algemeen directeur van OVSG, is eigen onderwijs voor een gemeente of stad geen kostenpost, maar een kans.

Het basisonderwijs is een kerntaak van de gemeente. De gemeente garandeert het welzijn van de burger, van de wieg tot het graf. Daarom wordt basisonderwijs het best lokaal, dicht bij de kinderen, georganiseerd en aangestuurd.

Deze eerste september is de laatste 'eerste schooldag' voor algemeen directeur van OVSG Patriek Delbaere, in januari 2022 gaat hij op pensioen. De staat van het onderwijs in Vlaanderen kent hij als geen ander, hij werkt al sinds 1989 voor de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten, in 2004 werd hij er algemeen directeur. Het laatste anderhalf jaar stond het onderwijs in Vlaanderen volledig in het teken van corona. 'De pandemie was een donderslag bij heldere hemel,' zegt Patriek Delbaere. 'Van de ene op de andere dag moesten de scholen dicht, van lesgeven voor de klas schakelden alle leerkrachten over naar afstandsonderwijs. Niet eenvoudig voor het basisonderwijs en absoluut te mijden voor het secundaire praktijkonderwijs dat onze TSO-, BSO- en KSO-scholen bieden. Ook onze academies en centra voor volwassenenonderwijs moesten lange tijd de deuren dicht houden, terwijl leerlingen er net behoefte aan hadden om hun kunst te kunnen beoefenen in een moeilijke periode. Het was een ongekende uitdaging voor de schoolbesturen en de directeurs om van de scholen organisa-

torisch een veilige plaats te maken. In het secundair onderwijs viel veel weg, ook alle activiteiten op het einde van het schooljaar, met alle gevolgen van dien. Het socio-emotionele aspect werd onderschat: de school is meer dan een onderwijsinstelling, het is een ontmoetingsplaats en een veilige haven voor leerlingen. Het scherpe rapport van de Kindercommissaris met getuigenissen van leerkrachten en kinderen toonde ook aan dat veel leerlingen het zwaar hadden. Bovendien verdwenen sommige kinderen helemaal van de radar. De stad Antwerpen stelde vast dat dit gebeurde met een op de drie kinderen, ook al deden leerkrachten veel moeite om contact te houden en brachten ze soms het lesmateriaal zelf naar de kinderen thuis. Dat het onderwijs in Vlaanderen standhield was een voorbeeld voor de rest van de maatschappij. Dat dit lukte, kwam door de spankracht van de leerkrachten, directies en de besturen.'

Tegelijk reed de digitale trein het onderwijs binnen.

'Vlaanderen wil elk kind een laptop geven, een goede zaak, en OVSG heeft meegehol-

‘De hele wereld zit in een klas, in de grote stad én in kleinere gemeenten. Hierdoor wordt taal, het instrument bij uitstek om onderwijs te geven, een drempel voor sommige kinderen.’

pen bij de verdeling van de gratis laptops. Digitaal werken vergde een omschakeling, ook van onze pedagogisch begeleiders. Normaal gaan onze begeleiders ter plaatse naar de scholen en academies, nu verliep het contact digitaal. Met webinars hielpen we leerkrachten om goed digitaal les te geven, we stelden instrumenten ter beschikking. Het leerde ons dat digitaal en hybride lesgeven kansen biedt om beter te differentiëren. De relancemiddelen die de Vlaamse regering vanaf 1 september ter beschikking stelt voor de digitalisering van het onderwijs, zijn een belangrijke opsteker. We hopen dat dit een onderdeel wordt van structurele subsidies. Laptops zijn na drie jaar verouderd, we moeten er voortdurend nieuwe kunnen kopen. De toekomst zal digitaal zijn.’

Toch stoten sommige gemeenten hun scholen af. Hoe komt dat?

‘Ik begrijp dat besturen voortdurend keuzes moeten maken onder invloed van financiën en efficiëntie. Toch is dat misleidend. Vlaanderen subsidieert het onderwijzend personeel volledig, steden en gemeenten hoeven de pensioenfactuur van leerkrachten niet zelf te betalen, in tegenstelling tot die van hun andere statutairen. Bovendien is basisonderwijs een kerntaak van de gemeente. De gemeente garandeert het welzijn van de burger, van de wieg tot het graf. Daarom wordt basisonderwijs het best lokaal, dicht bij de kinderen, georganiseerd en aangestuurd. De gemeente is ook goed geplaatst om eigen klemtonen te leggen. Ze kan ervoor zorgen dat onderwijs vlot toegankelijk en zo goed als gratis is, wat perspectieven opent voor mensen die het minder breed hebben. Nog altijd zijn er kinderen die dankzij de school voor het eerst in hun leven de zee zien. Onderwijs draagt ertoe bij dat de gemeente nog meer de verbinding kan maken met alle inwoners, ook met kinderen.’

Dat kunnen andere onderwijsnetten toch ook?

‘Als gemeente kun je extra klemtonen leggen en andere doelen bereiken, zoals een goede toekomst bieden aan iedereen. Ook de nabijheid en de lokale verbondenheid is van belang. Driekwart van de lagereschoolkinderen loopt school in de eigen gemeente, in de eigen buurt. Een school is een troef voor de gemeente om nieuwe inwoners aan te trekken, net zoals voldoende handelaars en een ruim vrijetijdsaanbod. Een eigen school is ook een hefboom voor de andere onderwijsnetten. De markt speelt hier ook: wat de ene school doet, kan de andere positief beïnvloeden. Inburgering, kansarmoede, welzijn... de gemeentelijke school heeft een voorbeeldfunctie. Als gemeenten het onderwijs loslaten om andere dingen te realiseren, is dat jammer, want onderwijs is geen kostenpost, onderwijs is een kans. Sommige ouders kiezen weldoordacht voor de gemeenteschool, een vorm van passieve onderwijsvrijheid. Als ouders en leerkrachten menen recht te hebben op een gemeentelijke school, moet de gemeente hiermee rekening houden.’

‘Bij de herbestemming van een kerk moet het gemeentebestuur in een traject alle betrokkenen horen, maar een school kan in twee weken met één gemeenteraad overgeheveld worden. Dat is niet correct. Gemeentelijk onderwijs is democratisch en georganiseerd door de lokale overheid. Die laatste moet ook respect hebben voor de lokale gemeenschap.’

Bijna een op de vier basisscholen is gemeentelijk. Bijna alle academies zijn in handen van lokale besturen, ze kosten ook geld en daar hoor je nooit van een overheveling. Vanwaar dat verschil?

‘Dat is historisch gegroeid. Het deeltijds kunstonderwijs wordt pas sinds 1989 als onderwijs beschouwd, tevoren hoorde het bij cultuur en het heeft ook nooit geleden onder de schoolpactoorlogen. Omdat er weinig alternatief is, speelt de kostprijs veel minder. Het is verbonden aan het vrijetijdsaanbod in een gemeente, kunstonderwijs zit soms in de portefeuille van de schepen van Cultuur en door het concept Brede School maken veel academies gebruik van de accommodatie van de gemeentelijke lagere school.’

Lokale besturen staan in voor flankerend onderwijsbeleid. Spelen ze hun rol op dat vlak voldoende?

‘Ik denk het wel. Flankerend beleid is een containerbegrip en omvat van alles, van gemeenschappelijk vervoer tot middagtoezicht. Wat de gemeente voor haar eigen onderwijs organiseert, moet ze ook voor de andere netten doen. Voor een gemeente met veel scholen op haar grondgebied betekent dat veel geld. Maar een gemeente kan ook flankerend beleid voeren bij het creëren van gelijke kansen en het tegengaan van kansarmoede. Denk aan de cultuurpas. Ook voor taal en inburgering lopen er initiatieven.’

Zijn alle schooldirecteuren bereid die rol breed in te vullen?

‘Dat is niet eenvoudig. Uiteraard moet een schooldirecteur zijn kerntaak, met name het aansturen van het pedagogische team, kunnen uitvoeren. De Nederlandse werkwijze waarbij scholen kindercentra worden, is interessant, met een aparte coördinator voor de Brede School.’

Dat is vooral praktisch. Om een maatschappelijke rol te vervullen moet je kinderarmoede kunnen capteren. Zijn leerkrachten daarvoor voldoende uitgerust?

‘Veel leerkrachten spannen zich in om de zwakkere leerlingen mee te nemen. Onze pedagogisch begeleiders ondersteunen schoolteams om hen te helpen omgaan met kansarmoede. Sommige leerkrachten kiezen dan weer heel bewust om te komen lesgeven in het niet zo evidente Brussel, ze komen van heinde en ver. Tegelijk vergt de situatie in de klas veel meer inspanningen. Een leerkracht kan één of twee leerlingen met zware problemen aan. In een school met vooral kansarme leerlingen wordt dat moeilijker. Om dat recht te trekken heb je meer maatregelen nodig, ook van andere sectoren, zoals cultuur en welzijn. Dit overstijgt onze rol.’
‘Daarom is het goed dat Vlaanderen besliste voor de financiering van het basisonderwijs rekening te houden met socio-economische indicatoren. OVSG heeft er altijd voor gepleit om boven op de basis een extra financiering te bieden die rekening houdt met de taal van de leerling, de buurt of het diploma van de moeder. Toch wordt het er niet eenvoudiger op, want de diversiteit in de klas blijft toenemen. De hele wereld zit in een klas, in de grote stad én in kleinere gemeenten. Hierdoor wordt taal, het onderwijsinstrument bij uitstek, een drempel voor sommige kinderen. Kinderen van verschillende leeftijden komen samen in één klas. Als de onderwijskwaliteit in Vlaanderen achteruit gaat, moet je ook rekening houden met de populatie in de klassen. Die is compleet anders dan tien of twintig jaar geleden. Hiervoor is een andere mindset vereist bij de leerkrachten, en ook de opleiding moet hiermee rekening houden.’

Biedt de verlaging van de leerplicht soelaas als het over taal gaat?

‘Voor sommigen is dit een fetisj. De leerplicht ligt op zes jaar, federaal is er een akkoord om dat naar vijf jaar te brengen,

maar eigenlijk lopen bijna alle kinderen in Vlaanderen school vanaf hun 2,5 jaar. Hooguit duizend kinderen gaan niet naar de kleuterschool. Van Vlaanderen mag een kind pas na voldoende dagen kleuteronderwijs naar de lagere school. Daar komt ook nog een taalscreening bij en ook de kinderbijslag speelt een rol. De leeftijd voor de leerplicht verlagen zal in de realiteit niet zo veel veranderen. Belangrijker is wat we investeren in het kleuteronderwijs. Het belang van het kleuteronderwijs kunnen we niet overschatten. Op die jonge leeftijd hebben kinderen zo veel mogelijkheden. Volgens studies leert een kleuter exponentieel meer dan een student in het hoger onderwijs. We moeten de nadruk, én de middelen en mankracht, dus op het kleuteronderwijs leggen. Na jaren ijveren wordt nu de financiering voor het kleuteronderwijs eindelijk gelijk getrokken met die van het lager onderwijs. Ook het budget voor kinderverzorgers verdubbelt nu, dat is een heel goede zaak voor de kwaliteit en omkadering van het kleuteronderwijs.’

Taal lijkt de rode draad?

‘Taalverwerving en -versterking vormen een uitdaging. Heel wat kinderen komen op latere leeftijd in het onderwijs terecht, als analfabeten. Een kind van zes uit Afghanistan heeft dikwijls nog nooit een school van binnen gezien. Tegelijk komen er Syriërs of Zuid-Amerikaanse kinderen in die klas, kinderen met andere achtergronden en omstandigheden. Wat er zich werkelijk in het klaslokaal afspeelt, wordt onderschat. Er zijn andere disciplines nodig naast die van het onderwijspersoneel. Gent werkt nauwgezet met brugfiguren die verbanden leggen met de brede samenleving. Ook andere gemeenten zien de noodzaak hiervan in.’
‘Een klas is enorm heterogeen. Naast kinderen met een rugzak vol trauma's en problemen zitten modale kinderen of kinderen van expats die alle kansen krijgen. Een gestandaardiseerde strategie is niet de juiste keuze. Precies daarom kan digitalisering een val zijn. Met een digitale gestandaardiseerde werkwijze slaan we de bal mis. Digitalisering moet een middel zijn om meer geïndividualiseerd te werken en leerlingen gedifferentieerd op te volgen. Dat veronderstelt ook inzicht in de leerprocessen en voldoende capaciteit bij het onderwijzend personeel.’

Vinden scholen dan genoeg leerkrachten?

‘We stevenen inderdaad af op een tekort aan leerkrachten. We hebben ook masters en andere disciplines in de klas nodig. De problemen van de school zijn de problemen van de maatschappij. Alle

STEFAN DEWICKERE

Digitalisering moet een middel zijn om meer geïndividualiseerd te werken met leerlingen en hen ook gedifferentieerd op te volgen.

beroepen waarin je veel contact met mensen hebt, staan onder druk. Ook de ouders zijn kritischer geworden, ze stellen bijvoorbeeld attesten in vraag. Het evenwicht lijkt zoek. Dat weegt op het imago van het onderwijs. Het zal een langdurige en meer-voudige aanpak vragen om mensen te overtuigen dat dit een beroep is dat ertoe doet, dat belangrijk is en dat op een correcte maatschappelijke manier gehonoreerd moet worden. Vandaag kennen bepaalde lerarenopleidingen veel zij-instromers, want één op de drie kiest pas na een andere carrière voor het onderwijs. Financieel worden ze afgestraft want ze verliezen hun anciënniteit. Bovendien is het nooit zeker dat een klas blijft bestaan en dat hun betrekking behouden blijft en dat is niet evident voor iemand van dertig of veertig. Vlaanderen begrijpt dit, maar iedere toeslag voor het personeel verhoogt de factuur met miljoenen euro's.

In een interview uit 2012 waarschuwde je al voor de hoge geboortecijfers, waardoor er nieuwe scholen nodig waren. Hoe staat het daar ondertussen mee?

‘Niet alleen door de geboortetoeename, ook door migratie ligt er druk op de infrastructuur en er is nog altijd geen structurele strategie. Integendeel, ondanks alle inspanningen is er een historische achterstand.’

‘Als Vlaanderen de belofte zou nakomen die het deed toen onderwijs een gemeenschapsbevoegdheid werd, zou het elk jaar 400 euro per leerling moeten vrijmaken om het scholenpatrimonium om de vijftig jaar te vernieuwen. Dat is 300 euro meer dan nu. Ik heb nog geen minister of parlement gehoord met een masterplan om deze achterstand structureel af te bouwen. Ondertussen bouwen we wel scholen, maar met allerlei afzonderlijke budgetten en eenmalige beleidsimpulsen. Op de wachtlijst voor inschrijvingen zijn de fysieke rijen alleen maar vervangen door digitale. Dat iemand twee kilometer verder naar een andere basisschool moet, tot daar aan toe, maar dat iemand die voor

een technische school kiest in een kunsthumaniora terecht komt, is niet aanvaardbaar. Kwaliteit van het onderwijs betekent dat Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid neemt en zorgt voor voldoende capaciteit.’

Hoe is de participatie van ouders geëvolueerd?

‘Positief. School- en ouderraden versterken de participatie, al denk ik dat de instrumenten nog beter kunnen, want dat ouders meedenken doet er echt toe. Tegelijk neemt de bemiddeling tussen ouders en leerkrachten toe, zowel over schoolresultaten als over gebeurtenissen op school, of tussen ouders. Ook een oudervereniging moet vaker bemiddelen.’

‘Maar hoe gaan we om met ouders die relatief ver van school staan? Ook als ze de taal niet goed spreken, moeten ouders weten wat er op school gebeurt. Ouders en school moeten zich verbonden voelen met de school. Toen ik opgroeide, steunden de ouders de school als een kind op zijn kop kreeg van een leerkracht. Nu bekritiseert de ouder de school. Ouderbetrokkenheid betekent dat de ouders zich betrokken weten bij beslissingen en bij de manier waarop een school tot beslissingen komt. Het houdt veel meer in dan het schoolreglement van twintig pagina's ondertekenen. Het is een contract waarin de school het vertrouwen krijgt, omdat ouders weten dat zij pedagogisch het beste voorheeft met hun kind en die verantwoordelijkheid verdient.’

Welke mijlpaal is voor jou de belangrijkste van de voorbije dertig jaar?

‘Onze blijvende aandacht voor gelijke kansen in het onderwijs die we nu vertaald zien in middelen, vind ik de verdienste van OVSG, ook omwille van het maatschappelijke belang. Op het vlak van scholenbouw ben ik er trots op dat we hebben bereikt dat de btw op scholenbouw verlaagd is van 21 naar 6%. Het was niet uit te leggen dat een hotel bouwen 6% btw kostte en een school 21%. Dat dit nu ook 6% is, is terecht.’

Wat adviseer je Walentina Cools, je opvolgster?

‘Geduld hebben, nooit opgeven en altijd je doel voor ogen houden.’ ■

NATHALIE DEBAST IS REDACTEUR VAN LOKAAL

THEORIE:

- BBC: situering en regelgeving
- Lokale Financiën: capita selecta
- Thesauriebeheer en financiële stromen
- BBC: een praktische handleiding

ALGEMENE BOEKHOUDING:

- Algemene inleiding
- Activa
- Passiva
- Kosten, opbrengsten, rechten en verplichtingen

LOKAAL FINANCIËEL MANAGEMENT

Redactie onder leiding van Jan Leroy, directeur bestuur bij VVSG

Lokale besturen worden permanent geconfronteerd met de beperktheid van de beschikbare financiële middelen. Een beter financieel management zal ertoe leiden dat een bestuur meer zal kunnen doen met de schaarse geldmiddelen waarover het beschikt.

In deze geactualiseerde reeks benaderen we het lokaal financieel management vanuit meerdere oogpunten. De vier boeken 'Theorie' focussen op de BBC, het thesauriebeheer en de financiële stromen. De vier boeken 'Algemene Boekhouding' gaan dieper in op de boekhoudkundige voorschriften zoals vastgelegd in de beleids- en beheerscyclus.

Samen vormen ze een accurate collectie, onmisbaar voor iedereen die betrokken is bij het financiële beheer van lokale en provinciale besturen.

Alle abonnees raadplegen online steeds de meest actuele inhoud.

LOKAAL FINANCIËEL MANAGEMENT
Redactie onder leiding van Jan Leroy (VVSG)
ISBN (print): 978-2-509-01532-7

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

Een betaalbare woondroom in Knokke-Heist

Knokke-Heist staat bekend als de duurste gemeente in Vlaanderen. Betaalbaar wonen in Knokke-Heist, het lijkt dan ook een contradictie. Dit is net de trigger om meer mogelijkheden tot betaalbaar wonen te creëren voor Stefaan Keirse, directeur van de woonwinkel en diensthoofd wonen, en schepen van Wonen Kathleen van der Hooft.

De mediaanprijs voor een woning in Knokke-Heist ligt ruim boven de 500.000 euro. Volgens Statbel is het de duurste gemeente van Vlaanderen. Een exclusieve gemeente waar, zoals uit de gemeentemonitor blijkt, de mensen graag wonen. Stefaan Keirse nuanceert de cijfers. Het corona-effect overtuigde meer mensen om een tweede verblijf aan zee te zoeken, wat leidde tot een prijsstijging. Ten tweede zijn de prijzen in één bekende villawijk torenhoog. 'We zijn trots op Knokke-Heist, maar we weten dat er ook in onze gemeente een betaalbaarheidsprobleem is op de woonmarkt. De gemiddelde inkomens zijn in Knokke-Heist immers niet zoveel hoger dan in andere gemeenten.'

Eiland van onbetaalbaarheid

Een zeer sterke vergrijzing en een zo mogelijk nog sterkere ontgroening

van de bevolking zijn zeer opvallende evoluties. 'Dat werd me duidelijk op een reünie, toen bleek dat bijna niemand van mijn oud-klasgenoten hier nog woonde.' Daarnaast valt op dat de scholen leeglopen. De gemeente doet nochtans veel inspanningen voor de jeugd, ook als een manier om gezinnen aan te trekken. 'Toch blijkt uit de cijfers die we verzamelden en uit een enquête bij de 18- tot 40-jarigen dat meer en meer jonge gezinnen naar de buurgemeenten trekken waar de woningen en bouwgronden goedkoper zijn. Knokke-Heist is voor hen echt een eiland van onbetaalbaarheid.' Tegelijk merkt het bestuur dat medioren en senioren naar Knokke-Heist terugkeren wanneer ze voldoende financiële middelen hebben om een woning te verwerven.

Deze inzichten uit een omgevingsanalyse en uit een succesvolle enquête bij

de twintigers en dertigers vonden hun neerslag in het woonbeleidsplan. Dat voorziet in verschillende acties voor betaalbaar wonen in Knokke-Heist. 'We willen alternatieven aanbieden en nieuwe woonvormen die als voorbeeld kunnen dienen,' zegt schepen van Wonen Kathleen van der Hooft. Betaalbaar wonen is natuurlijk een heel algemeen begrip. 'Je weegt het af ten opzichte van de markt, maar je mag de doelgroep daarbij niet uit het oog verliezen. In Knokke-Heist gaat de prioriteit in het beleid naar de groep van jongere gezinnen met een inkomen waardoor ze net geen sociale woning kunnen huren,' geeft Stefaan Keirse aan. 'Logischerwijze ligt de nadruk op de nestverlaters en de jonge gezinnen, zonder andere doelgroepen uit te sluiten. In alle woonprojecten, zowel op gronden van de gemeente als in particuliere projecten, is er een streven naar een gezonde mix van alle doelgroepen en leeftijdscategorieën. Maar om de leefbaarheid in de gemeente te vrijwaren en een sterk sociaal weefsel op te bouwen, hebben we jonge gezinnen nodig,' vult de schepen aan.

Sporen naar betaalbaar wonen

Velen hebben nog steeds de klassieke woondroom, een grondgebonden wo-

ning met drie slaapkamers en een tuin. Stefaan Keirse: 'Ze beseffen echter wel dat dit beeld niet altijd met de realiteit strookt, of dat er minstens tussenstappen nodig zullen zijn. Via het Betaalbaar Verhuurkantoor bijvoorbeeld, of via een wooncoöperatie, de erfpachtformule, of een gericht grond- en pandenbeleid.' De verschillende acties in het woonbeleidsplan kunnen dan ook gezien worden als verschillende fases die gezinnen doorlopen in hun wooncarrière, samen met hun wijzigende financiële mogelijkheden. Veel starters op de woonmarkt huren eerst een woning. Knokke-Heist speelt daarop in met het Betaalbaar Verhuurkantoor (BVK), dat mikt op verhuren aan mensen die qua inkomen niet in aanmerking komen voor een sociale woning, maar die te weinig verdienen om op de private markt een goede woning te huren, laat staan er een te kopen. Het BVK biedt een lagere huurprijs dan de marktprijs en werkt grotendeels volgens de werkingsprincipes van een sociaal verhuurkantoor. De gemeente wil het BVK sterk uitbreiden en zal daarvoor samenwerken met de West-Vlaamse Intercommunale die woningen zal realiseren, die het BVK dan voor vijftig jaar zal inhuren. Een andere methode waarmee Knokke-Heist pioniert, is coöperatief wonen in functie van betaalbaar wonen. De gemeente heeft een locatie vastgelegd waar ze op relatief korte termijn wil starten met een coöperatief woonproject. Bewoners betalen instapkosten om coöperant worden, waardoor ze woonzekerheid verwerven, over een degelijke woning kunnen beschikken en een huurbijdrage betalen die lager is dan de private huurkosten voor een

vergelijkbare woning. Stefaan Keirse: 'We willen ook meer en meer werken met erfpachtconstructies, waarbij de gemeente gronden aanbiedt tegen een jaarlijkse canon. De bouwprijs van de woning zal op die manier uiteraard een stuk lager liggen. Knokke-Heist heeft het voordeel nog best wat bebouwbare gronden ter beschikking te hebben.'

Grond- en pandenbeleid

Ten slotte is het gemeentebestuur ervan overtuigd dat een goed grond- en pandenbeleid de grootste hefboom is om betaalbaar wonen te realiseren. 'Wat je verkoopt, ben je kwijt,' zegt directeur Keirse het met een eenvoudige maar rake boutade. Gronden in bezit hebben geeft mogelijkheden om in gesprek te gaan met promotoren en ontwikkelaars en om meer dan met louter ruimtelijke instrumenten sturing te geven aan het gewenste beleid. 'We hebben samen met de stedenbouwkundige dienst een aantal sites bepaald waar we veel mogelijkheden zien. Voor die sites gaan we onderhandelen met de bouwheren en ontwikkelaars om veertig procent betaalbaar wonen te realiseren,' zegt schepen van der Hoof. Stefaan Keirse legt uit dat ze aan een convenant werken dat ze dan kunnen voorleggen aan elke ontwikkelaar. 'Het convenant is juridisch afgetoetst, ook om zeker te zijn dat we als gemeente de afspraken kunnen handhaven. We gaan uit van het principe dat een gemeente een maatschappelijke opdracht heeft en op basis daarvan heel wat zaken kan opleggen. Natuurlijk zal elke overeenkomst proportioneel en redelijk zijn.' Mensen die dankzij het convenant een betaalbare woning zullen kunnen kopen,

zullen daar ook gedomicilieerd moeten zijn. Uiteraard is er ruimte om te kunnen inspelen op levensveranderingen. Maar de woning verkopen zal enkel kunnen aan mensen die behoren tot de oorspronkelijke doelgroep en onder bepaalde prijsafspraken. Verhuren aan het SVK of BVK zal ook mogelijk zijn. Op die manier wil Knokke-Heist zorgen dat de gemeentelijke inspanningen voor langere tijd en voor meer mensen opbrengen. Tegelijk wordt zo ook speculatie tegengegaan. Overigens heeft de gemeente ook plannen voor een gemeentebreed RUP waarin voor een groot aantal wijken een domiciliëringplicht zal worden opgenomen. De gemeente wil op die manier de dorpskernen en minder toeristische zones beschermen tegen een overaandeel aan tweede verblijven.

Knokke-Heist weet ook dat het dit niet allemaal alleen kan realiseren. Het richtte een 'taskforce betaalbaar wonen' op om het beleid op te volgen, te inspireren en mee uit te werken. Behalve het politieke niveau en verschillende gemeentediensten zijn daar ook private partijen bij betrokken. Het idee is immers dat de bouwheer, de projectontwikkelaar meegaat in de visie van de gemeente. De gemeente wil die ook ondersteunen, want ze vraagt aan die partijen inspanningen om haar beleidsdoel van betaalbaar wonen mogelijk te maken. De taskforce brengt zo een breder draagvlak tot stand om het beleid te realiseren.

Zonder sociaal wonen geen betaalbaar wonen 'Bovendien vergeten we sociaal wonen absoluut niet,' zegt Stefaan Keirse. 'Zo verhuurt het sociaal verhuurkantoor in Knokke-Heist meer dan 200 woningen

Kathleen van der Hoof:
'Logischerwijze ligt de nadruk op de nestverlaters en de jonge gezinnen, zonder andere doelgroepen uit te sluiten. Om de leefbaarheid in de gemeente te vrijwaren en een sterk sociaal weefsel op te bouwen, hebben we jonge gezinnen nodig.'

Stefaan Keirse:

‘We gaan uit van het principe dat een gemeente een maatschappelijke opdracht heeft en op basis daarvan heel wat zaken kan opleggen. Natuurlijk zal elke overeenkomst proportioneel en redelijk zijn.’

en zullen we met de geplande bouwprojecten het bindend sociaal objectief makkelijk halen.’ Een kleine tien jaar terug richtte het SVK Knokke-Heist de aanbrenghcommissie op. Dit houdt in dat kandidaat-huurders gevraagd wordt om interessante aanbiedingen van vastgoedkantoren te melden. Het SVK gaat dan in overleg met het vastgoedkantoor om de eigenaar te kunnen benaderen. Als dit leidt tot een huurcontract, betaalt het SVK, via middelen die de gemeente ter beschikking stelt, een commissie aan het vastgoedkan-

toor, gelijk aan de geafficheerde huurprijs. Het leverde een goede samenwerking op tussen de gemeente, het SVK en de vastgoedsector. Daarnaast biedt Knokke-Heist ook nog een lokale huurpremie aan.

Durf investeren

Beleid van betaalbaar wonen voeren is voor de schepen geen last maar een investering in een leefbare gemeente. Stefaan Keirse weet dat de gemeentelijke inspanningen de markt niet zullen verstoren. ‘Maar het is wel belangrijk

om goede alternatieven te bieden aan doelgroepen die het moeilijker hebben om in de gemeente een betaalbare woning te vinden. En soms moet een gemeente vanuit haar maatschappelijke opdracht daar wat risico’s voor durven nemen.’ ■

JORIS DELEENHEER IS VVSG-STAFMEDEWERKER WONEN

Volg op 25 oktober de VVSG-woondag online of bezoek op 26 oktober stadsontwikkelingsprojecten (en veel meer) in Gent. vvsq.be/opleidingen

Motiveer je medewerkers met heerlijke koffie

Via de nieuwe webshop coffeathome.be kan je als bedrijf interessante kortingen aanbieden aan je collega's, zonder dat het jou iets kost.

Neem snel contact op met Miko Coffee Service voor een gepersonaliseerd voorstel: info.mcs@miko.be

Speciaal voor jouw thuiswerkers...
exclusieve korting op koffie!

Applaus voor de medewerkers van de omgevingsdiensten

De verantwoordelijkheden van het lokale bestuur op het vlak van vergunningverlening zijn de voorbije jaren sterk toegenomen en het aantal aanvragen en de complexiteit ervan stijgt. Voor de gemeentelijke omgevingsdiensten betekent dit een verhoging van de werkdruk. Handen op elkaar dus voor de prestaties die zij leveren: er wordt steeds weer een tandje bij gestoken om de deadlines te halen. Blijft dit haalbaar en hoe dan wel?

Procedures aangepast

De invoering van de omgevingsvergunning had tot gevolg dat de medewerkers van de omgevingsdiensten zich nieuwe procedures eigen moesten maken. Bovendien werden in een aantal gevallen de termijnen waarin de overheid moet beslissen over een vergunning of akte moet nemen over een melding verkort. Zo moet over een aanvraag voor een stedenbouwkundige handeling zonder openbaar onderzoek voortaan binnen 60 dagen worden beslist (vroeger 75 dagen) en over een verkavelingsaanvraag binnen 105 dagen (vroeger 150 dagen). Het is ook mogelijk geworden om lopende vergunningsprocedures bij te sturen.

BART LASSIY

Toenemende complexiteit

De aanvragen zijn met de jaren almaar complexer geworden, samen met de aandacht voor ruimtelijke kwaliteit. De bouw van een appartementsgebouw vraagt een veel uitgebreidere behandeling dan die van een eengezinswoning. Bovendien moet er bij de beoordeling van de aanvraag – terecht – met veel ruimtelijke principes en sectorale regelgeving rekening worden gehouden. Om maar enkele aspecten te noemen die vroeger niet of veel minder aan bod kwamen: kadert het in de gewenste bouwshift, wat is de impact op de waterhuishouding en voldoet de aanvraag aan de energieprestatie-eisen? Ook het gegeven dat het stedenbouwkundig en het milieuaspect geïntegreerd moeten worden bekeken, vereist een betere afstemming.

Beperkte ondersteuning

Gemeenten beslissen tegenwoordig in alle gevallen zelfstandig over een vergunningsaanvraag. Het aantal gevallen waarin formeel advies moet worden ingewonnen neemt af. Soms moet de gemeente wel advies inwinnen, maar komt er geen advies van de Vlaamse overheid. En een informele adviesvraag van de gemeente over bijvoorbeeld de toepassing van de regelgeving aan een Vlaamse administratie kan niet langer of laat (te) lang op zich wachten.

Aanvragen meer begeleiden

De invoering van de digitale indiening en afhandeling betekende een grondige verandering in de werkwijze van de omgevingsdiensten. Er wordt niet meer met dossiers geslept, maar er wordt wel meer tijd besteed aan het begeleiden van mensen bij het indienen van hun digitale vergunningsaanvraag.

Gewijzigde maatschappelijke context

De maatschappelijke context wijzigde en wijzigt nog steeds sterk. Inwoners, bedrijven, projectontwikkelaars of vastgoedprofessionals verwachten van gemeenten snel een goed gemotiveerd antwoord op hun vastgoedvragen. Bij grotere projecten wint fysiek voorover-

leg aan belang. Steeds vaker communiceren gemeenten met juristen in plaats van met de aanvrager zelf. Zulk overleg vraagt van de gemeente natuurlijk een goede voorbereiding. En naar aanleiding van openbare onderzoeken ko-

van uit. Precies wanneer de ruimtelijke complexiteit toeneemt, is het formuleren van een langetermijnvisie erg belangrijk. In nogal wat gemeenten komt de omgevingsdienst daar nauwelijks aan toe.

Hoe zorgen we ervoor dat er ondanks de waan van de dag voldoende tijd wordt vrijgemaakt voor visievorming over de gewenste ruimtelijke ontwikkeling? Daarop inzetten is juist een antwoord om de drukte op de omgevingsdienst op termijn te temperen.

men er steeds meer opmerkingen. Gelukkig, maar die opmerkingen moeten wel allemaal worden verwerkt.

Meer bouwactiviteit

De baksteen in de maag van de Vlaaming wordt almaar zwaarder: het aantal aanvragen stijgt overal flink; mogelijk dankzij toegenomen burgerzin, de lage rente en corona, waardoor mensen zin hebben hun woning aan te passen en er ook daadwerkelijk een vergunning voor aanvragen of melding doen. Zowat alle gemeenten melden een sterke stijging van het aantal aanvragen. Leuven spreekt over een stijging met 25%. Oudenaarde, Mortsel en Middelkerke melden tot 40% meer aanvragen. In Zemst is het aantal aanvragen zelfs verdubbeld in vergelijking met het voorafgaande jaar.

Mogelijke oplossingen

Hoe knap lokale omgevingsambtenaren ook zijn en hoe hard ze ook werken, toch is dit op termijn niet vol te houden, zo lees je op hun digitaal platform Yammer: 'Zoals het er nu voorstaat, hoef ik niet meer aan vakantie te denken.' Een stad berekende dat 4/5 van de afwezigheden van de medewerkers te wijten is aan de hoge werkdruk. Zoiets is natuurlijk niet bevorderlijk voor de sfeer op de dienst en het imago van de gemeente als werkgever. Bovendien is er op een gemeentelijke omgevingsdienst veel meer te doen dan enkel vergunningverlening. Planning en vaak handhaving maken er ook deel

Meer personeel

Bijkomend aanwerven dan maar? Ongetwijfeld is dat een deel van de oplossing: vele handen maken het werk immers licht. Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing adviseert: 'Overweeg duurzame schaalvergroting en zorg ervoor dat de ambtelijke capaciteit evenredig is aan de schaal en complexiteit van de lokale realiteit.' Ook Greta Lauwers, schepen van Ruimtelijke Ordening in Zemst, had te maken met dit capaciteitsprobleem: 'Ons bestuur wenst geen stilzwijgende weigeringen. De grote stijging van het aantal vergunningsaanvragen rechtvaardigde een uitbreiding van de dienst.' In Zemst lukte het wel, maar geschikt personeel vinden is geen evidentie: bij vacatures is het aantal reacties beperkt. Vaak plukt de ene gemeente de ambtenaar weg bij de andere, zodat die dan weer met een probleem zit. De minimale vereisten die Vlaanderen oplegt, zijn de afgelopen jaren versoepeld. Zo is het gemakkelijker geworden iemand aan te werven. Maar op korte en lange termijn hebben gemeenten er natuurlijk geen baat bij personeel aan te werven dat weinig voeling heeft met de stedenbouwkundige realiteit. Soms bestaat de oplossing in intergemeentelijk samenwerken of inhuren op de markt.

Evaluatie van werking van de dienst

Tegelijkertijd met of voorafgaand aan het aanwerven van meer personeel is het zinvol af te wegen hoe de omge-

vingsdienst idealiter functioneert. Wat voor dienst willen 'we' zijn? Hoe organiseren we het vooroverleg en hoe beantwoorden we de telefonische en mailvragen vlot en gelijkaardig? In welke mate kunnen we rekenen op ondersteuning van andere diensten bij de behandeling van een vergunningsaanvraag? Hoe zorgen we ervoor dat dezelfde aanvragen een gelijk antwoord krijgen of nog: hoe is de samenwerking tussen ambtenarij en politiek? Hoe waken we erover dat het advies van de omgevingsambtenaar in alle onafhankelijkheid tot stand kan komen?

Inzetten op visievorming

En zeker ook: hoe zorgen we ervoor dat er ondanks de waan van de dag voldoende tijd wordt vrijgemaakt voor visievorming over de gewenste ruimte-

lijke ontwikkeling? Daarop inzetten is juist een antwoord om de drukte op de omgevingsdienst op termijn te temperen. Initiatiefnemers van projecten en de medewerkers van de omgevingsdienst weten dan immers binnen welk kader ze kunnen werken. Dat werkt sneller. De gemeente neemt zo een meer regisserende taak op zich.

Sterke Vlaamse rol

Tot slot hebben gemeenten baat bij een sterke Vlaamse overheid. Niet zozeer om te zeggen hoe het moet, maar wél voor ondersteuning. Zij kan het werk van een gemeentelijke omgevingsambtenaar op verschillende manieren ondersteunen: met heldere regelgeving, regelgeving die toekomstproof is, die tijdig wordt aangekondigd en wordt geduid én met de ontwikkeling van een

backoffice waar een gemeente bij vragen over de toepassing van de regelgeving vlot een antwoord krijgt. ■

XAVIER BUIJS IS VVSG-STAFMEDEWERKER RUIMTELIJKE ORDENING

Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing houdt zich bezig met de ambtelijke en politieke capaciteit op het vlak van ruimtelijke ordening: <https://www.steunpuntbestuurlijkevernieuwing.be/publicaties> en verzorgt daar publicaties over zoals 'Ambtelijke capaciteit in Vlaamse lokale besturen, toegepast op ruimtelijke ordening' van Ineke Torfs, Bram Van Haelter en prof. dr. Joris Voets (2021)

Audit Vlaanderen bestudeerde de werking van een tiental gemeentelijke omgevingsdiensten. In het najaar volgt een globaal rapport: www.auditvlaanderen.be, zoek op omgevingsvergunningen

riopact
partner in lokaal waterbeheer

De Watergroep Aquafin

Rioolassetmanagement...

Hoe begin ik er als gemeente aan?
Hoe kan mijn gemeente de verplichtingen die Vlaanderen oplegt nakomen?

Riopact ontzorgt jouw gemeente met risicogebaseerd rioolassetmanagement.

Het rioolbeheer van jouw gemeente in goede handen?

www.riopact.be
info@riopact.be

Dat kan! Met **riopact**

Wij(k)water

Meer doen met het hemelwater dat op kerkdaken valt

Overal in heel Vlaanderen staan er kerken. Ze bepalen het beeld van een stad en dienen als oriëntatie op het platteland. Ze hebben een symbolische waarde en staan vaak in het centrum van het (historische) dorp. En als de hemelhuizen opengaan, valt er veel regen op hun dak. Goed, fris water dat natuur en mens veel diensten kan bewijzen.

Regenwater komt nu nog heel vaak in de riool terecht. De plotse toestroom van grote volumes water kan daar problemen veroorzaken. Overstromingen, verdunning van afvalwater op plaatsen waar er nog geen gescheiden riolering ligt – het zijn problemen die er met de klimaatverandering niet minder op worden. Nochtans kunnen we dit water perfect inzetten voor toepassingen waarvoor we anders kostbaar leidingwater moeten gebruiken.

Vijf Gentse kerken

Gents Milieufront, een regionale milieuvereniging, sloeg de handen in elkaar met een aantal andere organisaties en lokale overheden. Met geld uit het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer van de Koning Boudevijnstichting onderzochten ze hoe we de neerslag die op kerkdaken valt kunnen opvangen, hergebruiken en laten infiltreren in de bodem. Het project kreeg de naam Wij(k)water. Pieter Van den Brande van Gents Milieufront gidst ons door de resultaten. 'We onderzochten voor vijf kerkgebouwen in het Gentse de mogelijkheden om regenwater te hergebruiken en te laten infiltreren. Elke kerk is anders. Je moet dus eerst een goed beeld krijgen van de situatie ter plaatse: Wat voor dak is het? Waar zitten de regenpijpen? Wat voor bodem is er? Kan het water

daar wel infiltreren? Zijn er eventueel ongebruikte ruimtes waar je water kunt stockeren? Hoe ziet de omgeving eruit? Maar ook: wie kan er iets doen met regenwater?'

Inspiratie

Kerkgebouwen hebben immers grote dakoppervlakken, maar het interne waterverbruik is er doorgaans beperkt. Je hebt met andere woorden meestal al water op overschot. Daarom is de belangrijkste uitdaging afnemers te

vloeien ze bij droogte hun tuintjes. Een ander inspirerend voorbeeld is de HH Simon en Judas-Thaddeuskerk in Gentbrugge. Daar voedt het dak de kraantjes op de aangrenzende begraafplaats. Maarten Herbots van de Gentse groendienst vertelt: 'Het hemelwater wordt afgevoerd naar een regenwaterput, en gebruikt om de planten op het kerkhof te bevoeligen. De overloop van de put zit op een infiltratieleiding die uitkomt in de Schelde. Het water dat niet gebruikt wordt, infiltreert dus in

Wadi's en andere infiltratiezones bieden leefruimte voor allerlei planten en dieren en brengen verkoeling op hete zomerdagen. En ze zijn perfect in te richten als avontuurlijke speelnatuur. Allemaal troeven die een klassieke riolering niet heeft.

vinden voor al dat regenwater. Bij sommige kerken zitten die vlakbij. Aan de Sint-Machariuskerk in Gent staan vijftig vierkante meter moestuinbakken waarin buurtbewoners groenten, bloemen en kleinfruit kweken. Zij installeerden met steun van de stad Gent een drietal IBC-containers (witte opvangtanks van een kubieke meter) om water van de kerk op te vangen. Daarmee be-

de omgeving. Wat de bodem niet meer kan slikken, stroomt de rivier in. Maar we zien dat dat laatste zeer weinig gebeurt. De infiltratiecapaciteit van de grond hier is vrij groot.'

Rekenen en spelen

Soms zijn de oplossingen simpel en goedkoop. Met een paar regentonvulautomaten kun je eenvoudig de stand-

pijpen afkoppelen om een container te vullen of het water te laten infiltreren in de omgeving. Andere scenario's vragen wat meer reken- en planwerk. Een regenwaterput moet goed gedimensioneerd zijn, anders staat hij te vaak leeg of loopt hij bij elke regenbui over. En ook een infiltratiekom mag niet te klein zijn, want dan moet je toch nog het grootste deel van het water via een overloop naar de riool afvoeren.

'Praktische oplossingen zoals die bij de Sint-Machariuskerk en in Gentbrugge tonen aan dat het niet moeilijk is verstandig met regenwater om te springen,' zegt Pieter Van den Brande. 'Voor Wij(k)water berekenden we nog scenario's om veegwagens van de stadsreinigingsdienst van water te voorzien, om de toiletten van een naburig schooltje door te spoelen en om de plantsoenen in de buurt te bevoeien.'

Maar ook de ideeën voor infiltratie zijn interessant. Als je regenwater weer zichtbaar maakt, creëer je kansen voor waardevolle publieke ruimte. Wadi's en andere infiltratiezones bieden leefruimte voor allerlei planten en dieren en brengen verkoeling op hete zomerdagen. En ze zijn perfect in te richten als avontuurlijke speelnatuur. Allemaal troeven die een klassieke rioleering niet heeft.

Timing is alles

Wat is nu doorslaggevend om een Wij(k)waterproject te doen slagen? 'Timing en overleg,' zegt Pieter Van den Brande prompt. 'Omdat regenwaterinstallaties betrekkelijk duur zijn – althans in aanleg – heeft het vaak weinig zin om ze als op zichzelf staand project te realiseren. Maar als je de kerk gaat herbestemmen of een heraanleg van de publieke ruimte rondom

de kerk plant, kun je dat moment aangrijpen om iets met het regenwater te doen. Eigenlijk zou dat een reflex moeten worden.'

Meestal zijn er heel wat betrokken partijen. Verschillende lokale overheidsdiensten hebben invloed op het welslagen van regenwaterprojecten: openbare werken, de wegdienst, milieu & klimaat, de groendienst..., maar ook de dienst erfgoed heeft wat te zeggen als het over beschermde gebouwen gaat. Daarnaast zijn er kerkbesturen, buurt- en parochiecomités en eventueel andere gebruikers van regenwater of (de publieke ruimte rondom) de kerk. Een participatief traject kan leiden tot innovatieve en elegante oplossingen, die gedragen zijn door de buurt.

Zaadje

De resultaten van het onderzoek zijn gebundeld in een fraaie publicatie die gratis te verkrijgen is bij Gents Milieufrent. 'Er wordt nog altijd veel nodeloos verhard en er stroomt nog altijd veel water de riolering in. Water dat we voor zoveel andere dingen kunnen gebruiken,' besluit Pieter Van den Brande. 'Hopelijk planten we met Wij(k)water een zaadje dat veel mensen kan inspireren om regenwater beter te gebruiken.' ■

PIETER VAN DEN BRANDE VAN GENTS MILIEUFRENT

Wij(k)water is een project van Gents Milieufrent in samenwerking met de stad Gent, Farys, Join for Water, Ecokerk en Aquaflanders. Het werd gerealiseerd dankzij het Fonds Duurzaam Materialen- en Energiebeheer van de Koning Boudewijnstichting.

Bestel de gratis publicatie 'Wij(k)water. Opvangen, hergebruiken en infiltreren van regenwater bij kerken' via www.gentsMilieufrent.be/publicatie-wijkwater.

In de leer bij de top van de Nederlandse restafvalvermijders

De gemiddelde Nederlandse gemeente zamelt meer restafval in dan de gemiddelde Vlaamse gemeente, in 2019 was dat 180 kg per inwoner per jaar in Nederland tegenover 144 kg in Vlaanderen. Maar de beste restafvalleerlingen in Nederland hebben een voorsprong op die in Vlaanderen. Volgens de Nederlandse specialisten Samuel Stollman en Rik Hardenberg ligt dit aan een combinatie van elementen: een financiële prikkel, een aanpassing van de dienstverlening, communicatie op wijkniveau en pionierprojecten.

‘In Nederland is diftar niet verplicht,’ zegt Samuel Stollman, gemeenteadviseur voor het VANG (Van Afval Naar Grondstof)-programma bij NVRD, de landelijke branchevereniging voor gemeenten en publieke bedrijven verantwoordelijk voor het afvalbeheer. Zijn taak is bij de leden kennis over afval scheiding, beperking van restafval en een betere sortering en kwaliteit van grondstoffen te verzamelen en te delen. ‘Daardoor zie je een grotere spreiding in de restafvalcijfers tussen de gemeenten. Je hebt gemeenten die dankzij een mix van maatregelen zeer goede resultaten halen, beter dan in Vlaanderen, en je hebt gemeenten die weinig maatregelen treffen en daardoor minder goede resultaten halen dan gemiddeld in Vlaanderen.’

Ook volgens Rik Hardenberg is er in Nederland meer beleidsvrijheid over bijvoorbeeld bron- of nascheiding, al

dan niet diftar en de tarieven. Hij is beleidsadviseur voor ROVA, de publieke inzamelaar van afval en grondstoffen en het milieubedrijf voor 23 gemeenten in de regio Zwolle, vooral landelijker gemeenten. Hij adviseert gemeenten over het afvalbeleid, ROVA voert diverse kleinere en grotere projecten uit voor zijn gemeenten, zoals een nieuwe afvalstoffenverordening of de invoering van een nieuwe inzamelmethodiek. ROVA doet het beter dan het Nederlandse gemiddelde. En in het werkingsgebied van ROVA zijn er ook nog eens een vijftal gemeenten die erin slagen om minder dan 50 kilogram fijn huishoudelijk restafval per inwoner per jaar in te zamelen. Volgens Rik Hardenberg is een opvallend verschil met Vlaanderen dat zo goed als geen enkele Nederlandse gemeente de gft-ophaling betalend maakt per aanbidding of per gewicht, wat de gft-inzameling stimuleert.

De serviceprikkel

‘Gemeenten die goede restafvalcijfers halen, werken met een mix van drie types maatregelen: een financiële prikkel, communicatie en aanpassing van het serviceniveau,’ zegt Samuel Stollman. ‘De financiële prikkel is een vorm van diftar, welbekend in Vlaanderen. De serviceprikkel betekent dat je het op een of andere manier lastiger maakt om restafval kwijt te geraken door minder dikwijls in te zamelen of door het te laten wegbrengen naar een sorteerstraat. Tegelijkertijd bied je een hoge service aan voor de selectieve fracties: die worden frequent aan huis opgehaald. Ten slotte communiceren de gemeenten niet enkel via de klassieke en digitale kanalen, zoals sorteerapps, maar gaan ze mensen ook nudgen naar het gewenste gedrag, bijvoorbeeld bij de ondergrondse containers.’ Hij weet dat de echte voorlopers,

DANIEL GEERAERTS

Rik Hardenberg:

‘Een laag restafvalcijfer mag geen doel op zich zijn, het moet zich combineren met hoogwaardige sortering en recyclage. Hoe minder restafval, hoe meer aandacht je aan de kwaliteit van je selectieve stromen moet schenken.’

Restafval in Vlaanderen en Nederland

In grote lijnen bedoelen we met de categorie restafval in Vlaanderen en in Nederland hetzelfde, maar helemaal hetzelfde is het toch niet. Beide landen tellen het huisvuil en het grofvuil mee, maar in Nederland hoort er enkel het grofvuil bij dat op publieke milieustraten (recyclageparken) wordt ingezameld en niet de afvoer via andere private inzamelaars. Nederland telt bij het restafval ook een kleine categorie van niet-recycleerbaar bouw- en sloopafval. Vlaanderen telt bij het restafval dan weer het afval van vuilnisbakken, zwerfvuil en sluikstorten. Deze twee laatste zijn echter relatief kleine categorieën in de totale hoeveelheid restafval. De restafvalcijfers zijn in grootteorde dus min of meer vergelijkbaar.

Pmd omvat in Nederland sinds de invoering van de nieuwe blauwe zak dezelfde fracties als in Vlaanderen.

Diftar staat voor gedifferentieerde tarifiering, je betaalt meer voor afval dat niet gerecycleerd kan worden, zoals huisvuil en grofvuil. Vlaanderen maakt gebruik van gewichtsdiftar (betalen per kilogram aangeboden restafval) en volumediftar (betalen voor de restafvalzak). Nederland kent nog andere vormen, zoals frequentiediftar, waarbij je betaalt per keer dat je de restafvalcontainer aanbiedt.

In de **Lerende Netwerken Afvalbeleid** wisselen afvalintercommunes en gemeenten goede praktijken uit om hun afvalbeleid te verbeteren. Ook de praktijk van de voorlopers in Nederland kwam hier aan bod. Zie www.vvsg.be/milieu-klimaat-duurzaamheid/afval/lerende-netwerken-afvalbeleid

Samuel Stollman: ‘Gemeenten die goede restafvalcijfers halen, werken met een mix van drie types maatregelen: een financiële prikkel, communicatie en aanpassing van het serviceniveau.’

met minder dan 50 kg restafval per inwoner per jaar, bijkomend gebruik maken van participatie door bijvoorbeeld een afvalcoach in de wijken. ‘Of ze bieden een hele hoge service van inzameling van grondstoffen en dan vooral van gft, zo halen ze wel twee keer per week het keukenafval op. De hoge frequentie van inzameling voor deze fractie bevordert het sorteren bij andere fracties. De meeste Nederlandse voorlopers zijn dan misschien wel landelijke gemeenten, er zijn ook grotere steden met een restafvalcijfer van minder dan 100 kg per inwoner per jaar en die krijgen ook te maken met problemen als armoede en taalachterstand.’ In het gebied rond Zwolle ziet Rik Hardenberg bij de voorlopers vooral landelijke gemeenten. ‘Ze hebben ook allemaal volume- en/of frequentiediftar ingevoerd en ze zijn consequent in het aanpassen van de serviceprikkel. Ze halen maar om de zes of acht weken het restafval op of investeren in ondergrondse containers waarbij de restafvalcontainers aan huis verdwijnen.’

Communicatie op maat

Maar we mogen ons niet blindstaren op de kilo’s. ‘De kwaliteit van grond-

stoffen is evenzeer van belang,’ zegt Rik Hardenberg. ‘Met een project als Terugwinnaars proberen we afvalscheiding op wijkniveau te verbeteren. We zetten dan voorlopers in die de aangeboden containers met selectief afval visueel inspecteren vóór de lediging. De bewoners krijgen niet alleen een meldingskaart met fouten, maar we brengen ook in kaart in welke wijken er veel vervuiling is en wat voor types bewoners in deze wijken wonen.’ Dit maakt maatwerkinterventie mogelijk. Bovendien test ROVA momenteel verschillende vormen van communicatie. In buurten met veel anderstaligen vertellen pictogrammen wat te doen, er zijn acties gericht op de kinderen in de wijken met drukbezette tweeverdieners of ze houden een buurtbarbecue in wijken met veel sociale cohesie. ‘De resultaten volgen we op met sorteeranalyses voor en na. Zo willen we in kaart brengen welke communicatie het meest effect heeft,’ zegt Rik Hardenberg. ‘Met het project Cirkelwaarde proberen we met twee andere publieke inzamelaars ook te zoeken naar mogelijkheden voor hoogwaardige recycling. Niet altijd evident, maar zo proberen we de tran-

sitie naar circulaire economie in de praktijk te brengen.’

Selectief maar met kwaliteit

‘Hoe minder restafval, hoe meer aandacht je aan de kwaliteit van je selectieve stromen moet schenken. Al is het zeker niet zo dat de voorlopers bij ROVA een hogere vervuiling kennen,’ zegt Rik Hardenberg. ‘Een laag restafvalcijfer mag ook geen doel op zich zijn, het moet zich combineren met hoogwaardige sortering en recyclage. Wie vroeger beter sorteerde, had een lagere afvalstoffenfactuur. Nu zijn er echter externe factoren die de verwerkingsfactoren omhoog stuwten, zoals een CO₂-heffing op afvalverbranding. Het is dus nu “beter sorteren om de afvalheffing niet verder te doen stijgen”. Volgens Rik Hardenberg is dat een lastige boodschap. Toch vindt Samuel Stollman de aandacht voor de kwaliteit van de selectieve stromen, vooral van pmd, geen belemmering om het restafval af te bouwen: ‘Met de nodige aandacht behoud je ook de kwaliteit van die stromen.’ ■

EVA GIJSEKOM IS VVSG-PROJECTMEDEWERKER
LERENDE NETWERKEN AFVALBELEID

WIE

Ronny Moerman

WAT

Wijkinspecteur in Sint-Idesbald

HOE

Ronny draagt diverse verantwoordelijkheden die de veiligheid en leefbaarheid van Sint-Idesbald ten goede komen. Het gaat daarbij onder andere over de gekende domiciliecontroles, maar evenzeer over tussenkomsten bij burenruzies, verder onderzoek bij ongevallen en diverse andere acties op het terrein.

HOELANG?

Ronny werkt sinds 1 januari 2003 als zelfstandig wijkinspecteur, na een loopbaan van tien jaar bij de verkeerspolitie.

Als wijkinspecteur is Ronny Moerman zowel sociaal assistent als politieambtenaar.

Bijna allemaal komen we vroeg of laat in aanraking met de wijkinspecteur van onze stad of gemeente, maar een goed beeld van wat die precies doet, hebben we zelden. 'Eigenlijk vertegenwoordigen we een andere kant van het politiegebeuren. Terwijl men vaak verwacht dat vooral het repressieve belangrijk is, draait het bij ons net om aanspreekbaarheid en constructief sociaal contact,' vertelt **Ronny Moerman**.

Dat de wijkinspecteur een belangrijke schakel is bij de woonvaststelling is algemeen bekend, en het klopt dat deze opdracht de hoofdmoot van het takenpakket vormt. Maar het gaat veel verder dan dat, met taken als handhaving bij de betaling van verkeersboetes, opdrachten vanuit de gemeente of het parket, toezicht op de regels wanneer iemand hulp inroept bij de bouw van een woning, bijstand wanneer een deurwaarder uithuiszettingen doet en zoveel meer. Kortom, een bonte mengeling van taken en verantwoordelijkheden. Belangrijk hierbij is dat de wijkinspecteur als een zelfsturend eenmansteam werkt. Er mag dan wel een wijkinspecteur zijn voor elke 3000 à 4000 inwoners, maar die heeft ook telkens

een concreet werkveld, waardoor teamwork veeleer beperkt blijft tot interne verhuizingen of probleemsituaties die de gemeentegrenzen overschrijden. 'Het grote voordeel daarbij is natuurlijk dat je je eigen werk kunt regelen en dat je met niemand rekening hoeft te houden bij het inplannen, als het werk maar goed en grondig gebeurt. Maar, elk voordeel heb zijn nadeel. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk dat je kunt omgaan met de vrijheid die je krijgt en dat je je tijd goed en correct weet in te vullen. Dat houdt in dat je soms tegen de verwachtingen van inwoners moet ingaan. In lang vervlogen tijden was het bijvoorbeeld gebruikelijk dat de wijkagent een druppel kwam drinken wanneer hij in de buurt was.

Ogen en oren op het terrein

STEFAN DE WILCKERE

Je merkt ook dat die traditie nog leeft, vooral bij de oudere bevolking. Dan moet je al eens op je strepen staan en uitleggen waarom dat niet kan,' lacht Ronny.

Sociale vaardigheden zijn een voordeel voor elke baan, maar ze zijn zo mogelijk nog belangrijker voor wie de kost verdient als wijkinspecteur. Ronny omschrijft de functie zelf als een mix van sociaal assistent en politieambtenaar, aangezien dialoog met inwoners de spil is en er geen boetes uitgeschreven worden. 'Je zit elke dag in dezelfde omgeving en op een gegeven moment zul je de hulp of kennis van een van je inwoners nodig hebben om zicht te krijgen op een probleem dat zich voordoet of om conflicten uit te klaren. Wanneer je ziet dat een inwoner een kleine fout maakt, zoals foutparkeren, haal je dan ook niet meteen je boekje boven, maar wijs je op de fout en probeer je het eerst uit te praten. Natuurlijk zit daar een limiet op, maar het is essentieel dat je binnen je werkgebied geapprecieerd en gerespecteerd wordt.

Toen ik twintig jaar geleden aan de slag ging als wijkinspecteur, kende ik amper iets van Sint-Idesbald. Nu ken en weet ik nagenoeg alles, omdat inwoners je spontaan vertellen hoe het allemaal in elkaar zit. Het is in feite een heel kleine wereld, maar je moet wel je weg naar binnen vinden.' Die sociale insteek hangt echter ook vast aan enkele voorwaarden. Ja, de wijkinspecteur is een toegankelijk aanspreekpunt voor inwoners en enige familiariteit is toegelaten, maar er zijn grenzen: 'Ik ben en blijf nog steeds een politieambtenaar die mee de orde tracht te handhaven, en het is niet omdat we elkaar kennen dat ik je niet zal aanspreken als ik iets opmerk dat niet door de beugel kan. Anderzijds, wanneer ik niet in uniform ben, moet ik ook aan mensen duidelijk kunnen maken dat het niet het moment is voor klachten en vragen.' Inherent vertrekt de functie echter steeds vanuit een positieve, constructieve insteek. Precies daarom maakte Ronny na zijn initiële loopbaan bij de verkeerspolitie de omslag naar wijkinspecteur: de 'harde' kant van het politiewerk sloot minder aan bij zijn persoonlijkheid. Het toeval wil dat zijn broer eveneens bij de lokale politie werkt, maar dan als *motard*. 'Mijn broer is net heel strikt. Hij heeft nog nooit iemand zonder reden beboet, maar hij boezemt wel ontzag in wanneer hij ten tonele verschijnt. Onze aanpak verschilt misschien, maar we hebben respect voor elkaar en beseffen goed en wel dat je beide kanten nodig hebt in een politiekorps. Enkele jaren terug werden mijn broer en ik bijvoorbeeld samen geïnterviewd

door Luk Alloo, die vroeg wie de beste politiemans van ons tweeën was. We wezen allebei naar de andere en ik geloof dus oprecht dat er een grond van waarheid zit in "the right man on the right place",' stelt Ronny vast.

De praktijk laat ook zien dat beide invalshoeken broodnodig zijn op het terrein. Repressieve acties en boetes kunnen van een stad of gemeente een veiligere plek maken, maar dat geldt evenzeer voor dialoog en nabijheid, benadrukt Ronny: 'Heel recent nog had ik de taak een jongeman op te volgen die wel het een en het ander op zijn kerfstok had. Ik heb steeds geprobeerd om dat correct te doen, met het nodige respect, en je merkt nu dat hij op het juiste pad zit en dat hij zelfs spijt heeft van zijn vroegere gedrag dat hem minder positieve contacten met de politie opleverde. Natuurlijk ben ik niet de hoofdreden dat hij de koers van zijn leven heeft omgegooid, maar hij respecteert me en het is mooi dat je een schakel in die ketting kunt zijn.' De impact van wijkinspecteurs op het lokale veiligheidsgevoel is soms ook subtieler. 'Die zichtbaarheid in het straatbeeld maakt toch wel een verschil. Daarom rijden we meestal met de fiets: dat maakt het immers een stuk makkelijker om een vraag te stellen of iets te melden. Ik ben in ieder geval dankbaar dat ik destijds de kans heb gekregen van de korpschef om de switch te maken en vanuit een positieve houding mee te bouwen aan een veilige en leefbare gemeente,' besluit Ronny. ■

TOMAS COPPENS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

september

Malle, start 2 september

Gent, start 24 september

(Meer datums online)

Mentoropleiding zorgberoepen

Lokale besturen zijn interessante leer-werkplekken voor jongeren. In deze opleiding leer je coachen en versterk je je competenties zoals communiceren, duidelijke feedback geven of evalueren.

vvsg.be/opleidingen

Online 7 september

Online 27 september

Terug naar de werkvloer na corona

Hoe werken we na corona samen? Hoe zetten we onze overlegmomenten voort? In dit webinar leren we hoe we ons als individu, als team en als organisatie weer goed kunnen voelen en onze dienstverlening kunnen verzorgen in de nieuwe tijden.

vvsg.be/opleidingen

Brussel 14 september

(Meer datums online)

Dilemmatraining: training in morele oordeelsvorming

Als bestuur, leidinggevende of medewerker kom je geregeld voor morele dilemma's te staan. De zoektocht naar een zorgvuldige beslissing is dikwijls moeilijk en brengt stress met zich mee. Deze training maakt je vertrouwd met een praktisch instrument dat je in staat stelt om wel het juiste antwoord te vinden op lastige morele vraagstukken uit de praktijk.

vvsg.be/opleidingen

Gent 14 september

Antwerpen 22 september

Kessel-Lo 23 september

(Meer datums online)

Basisopleiding - Aan de slag met het decreet BOA

Het decreet buitenschoolse opvang en afstemming tussen buitenschoolse activiteiten (decreet BOA) vormt een grote uitdaging voor lokale besturen. Deze basisopleiding inspireert je en informeert aan de hand van een overzicht welke stappen je moet nemen en met wie, welke acties nodig zijn en welk resultaat elke stap oplevert.

vvsg.be/opleidingen

Leuven 16 september

Kwetsbare posities in het wzc

In een woonzorgcentrum ben je als personeelslid kwetsbaar voor verleidingen, lastig weerlegbare beschuldigingen of schendingen door derden. Dankzij deze opleiding verklein je je kwetsbaarheid zodat de kans op schendingen in de toekomst vermindert.

vvsg.be/opleidingen

Brussel 16 september

Berchem 30 september

Hasselt 14 oktober

Re-integratie van medewerkers: van beleid naar praktijk op 1 dag

Re-integratiebeleid werkt pas als het naast een visie ook 'handen en voeten' krijgt. Tijdens deze training krijg je een instrument om dat beleid vorm te geven,

een concreet voorbeeld van een re-integratieplan, goede praktijken uit andere openbare besturen en een voorzet voor een stappenplan om dit alles in de praktijk te brengen.

vvsg.be/opleidingen

Hasselt 21 september

Gent 28 september

Antwerpen 30 september

(meer datums online)

Herkennen van signalen van stress en burn-out voor leidinggevenden

Als leidinggevende speel je een rol in het voorkomen van stress en burn-out bij medewerkers. Je kunt een buffer en energiegever zijn voor het team, zeker in tijden van een crisis. In deze opleiding leer je stresssignalen tijdig te herkennen en in te grijpen bij klachten. We geven ook een pak tips om zelf niet aan burn-out ten prooi te vallen. Zelfzorg en veerkracht staan daarbij centraal.

vvsg.be/opleidingen

Leuven start 23 september

Gent start 11 oktober

(meer datums online)

Mentoropleiding technisch uitvoerende beroepen

Lokale besturen zijn interessante leer-werkplekken voor jongeren. In deze opleiding krijg je als hun mentor inzicht in je coachende rol en versterk je je competenties zoals communiceren, duidelijke feedback geven of evalueren.

vvsg.be/opleidingen

Woondag

#VVSGwoondag

Samen met hoofdpartner Stad Gent kiest de VVSG deze keer voor een hybride Woondag, met op 25 oktober zestien inspirerende digitale sessies over betaalbaar en sociaal wonen, nieuwe woonvormen, woningkwaliteit en renovatie of dak- en thuisloosheid. Op 26 oktober kun je in Gent vanop de Bijlokesite op werkbezoek: van renovatieprojecten over projecten rond dak- en thuisloosheid tot betaalbare woonprojecten. www.vvsg.be

ONLINE 25 OKTOBER 2021
en **GENT 26 OKTOBER 2021**

SAVE THE DATE

Op zoek...

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsg.be/vacatures.

Online 28 september – Ingrepen op het grofvuilbeleid in Ivarem

Online 28 oktober – Sorteeraanlyse van grofvuil Lerend netwerk afvalbeleid

De vermindering van restafval is een belangrijke maatregel in de omschakeling naar een circulaire economie. Om alle vragen van lokale besturen te beantwoorden en hen te ondersteunen bestaan er lerende netwerken afvalbeleid waarbij kennisdeling, uitwisseling en vragen centraal staan.

vvsg.be/opleidingen

Online 30 september

Online 4 oktober

Online 5 oktober

Infosessie digitaal leerplatform Blink

Blink staat voor blended leren en inspireren in de kinderopvang en is het gloednieuwe digitale leer- en inspiratieplatform voor kinderbegeleiders van baby's en peuters. Als coach, mentor of verantwoordelijke gebruik je Blink om samen met ervaren of startende kinderbegeleiders doelen te bepalen, deze op te volgen, hierover te reflecteren en de kinderen zo te laten groeien en bloeien.

vvsg.be/opleidingen

oktober

Ravels 1 en 2 oktober

Brandweercongres

Panelgesprekken over brandende onderwerpen zoals het gebruik van drinkwater om te blussen of hoe je een Vlaamse gemeente crisisbestendig maakt, maar ook met een netwerklunch, een brandweermuseum en de burgemeesterscup.

vvsg.be/opleidingen

Gent 5 oktober

Studiebezoek Kindvriendelijke Ruimte

Kind & Samenleving organiseert in samenwerking met de stad Gent een studiebezoek met kindvriendelijke publieke ruimte en goede speelruimte als centraal thema. Voor jeugdmedewerkers, ontwerpers, medewerkers van groendiensten en andere gemeentelijke diensten. Ook werknemers van andere organisaties, overheden en bedrijven zijn welkom.

k-s.be/kalender

03-09-2021

GEMEENTE EN OCMW DROGENBOS

Deskundige ICT

TRIFINANCE

Public finance consultant

05-09-2021

GEMEENTE BOECHOUT

Omgevingsambtenaar

GEMEENTE MAASMECHELEN

Expert lokaal cultuurbeleid en erfgoed

MINTUS

Directeur De Blauwe Lelie

OCMW BRUGGE

Preventieadviseur psychosociale aspecten

OCMW LEBBEKE

Verantwoordelijke kinderopvang

OCMW MALLE

Teamverantwoordelijke sociale dienst

OCMW WEMMEL

Coördinator thuisdiensten

STAD KORTRIJK

Deskundige burgerzaken

STAD MORTSEL

Teamcoach publieke ruimte

SOLVA

Projectmanager publieke ruimte

W13

Medewerker sociale economie en activering

06-09-2021

GEMEENTE BORSBEEK

Maatschappelijk assistent

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Opleidingscoördinator

STAD GENT

Projectcoördinator

08-09-2021

GEMEENTE OVERIJSE

Diensthooft bibliotheek

GROEP DILBEEK

Jeugdwerker vrije tijd met focus op speelpleinwerk

08-09-2021

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Deskundige dringende geneeskundige hulpverlening (praktijkdocent)

09-09-2021

GEMEENTE MACHELEN-DIEGEM

Teamcoach ruimte

10-09-2021

GEMEENTE BRASSCHAAT

Deskundige patrimonium

GEMEENTE ZEMST

Hoofdmaatschappelijk werker

STAD DEINZE

Diensthooft HRM

12-09-2021

GEMEENTE BRASSCHAAT

Afdelingshooft ICT

GEMEENTE LEBBEKE

Jeugdconsulent

LOKAAL BESTUUR WETTEREN

Algemeen directeur

STAD AALST

Applicatiebeheerder

STAD LOMMEL

Algemeen directeur

13-09-2021

GEMEENTE MERELBEKE

- Coördinator internationale samenwerking

- Mobiliteitsambtenaar

STAD GENT

- Teamcoach HR technologie, data en rapportering

- Teamcoach strategische personeelsbudgettering

15-09-2021

AUDIO

Directeur – Chief auditor

GEMEENTE WINGENE

Communicatie- en participatieambtenaar

LOKAAL BESTUUR OLEN

Onthaal- en administratief medewerker

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

ICT-manager

19-09-2021

GEMEENTE BRASSCHAAT

Manager infrastructuur

Hoofdmedewerker openbare infrastructuur

19-09-2021

GEMEENTE TREMELO

- Deskundige communicatie

- Deskundige personeel

- Educatief medewerker

- Omgevingsambtenaar

POM WEST-VLAANDEREN

Head of Unit Bedrijventerreinen van de Toekomst

VLAAMS PARLEMENT

Informatiespecialist

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Ruimtelijk planner

STAD KORTRIJK

Teamverantwoordelijke net en groen

20/09/2021

GEMEENTE WINGENE

Deskundige publiek domein

STAD GENT

Consulent grondbeheer

21/09/2021

LOKAAL BESTUUR KRUIBEKE

Hoofdmaatschappelijk werker

22/09/2021

STAD LEUVEN

Directeur veiligheid en preventie

26/09/2021

LOKAAL BESTUUR WIELSBEKE

Deskundige burgerzaken

30/09/2021

LOKAAL BESTUUR KUURNE

Directeur leven en welzijn

**INLEVERING
PERSONEELSADVERTENTIES**
Lokaal 10 (oktober) - 10/09
Lokaal 11 (november) - 08/10

Uw personeelsadvertenties
in Lokaal en onze online media

INFORMATIE
vacatures@vvsg.be

De klimaatverandering

Terwijl u in een rode zone op vakantie was, heeft het Vlaamse parlement het licht op groen gezet voor het decreet ter versterking van de lokale democratie (zie p. 4). Dat gaat, vanzelfsprekend, niet over de versterkte werking van uw gemeenteraad. Het gaat vanzelfsprekend niet over uw statuut als raadslid, niet over uw ondersteuning en niet over uw positie als voorzitter van de raad. Zo vanzelfsprekend is dat ondertussen. 'Decreet ter versterking van de lokale partijpolitiek': dat lijkt mij een veel geschiktere titel. In De Panne en Blankenberge bleek de zittende coalitie meteen los zand te zijn. Benieuwd voor hoeveel coalitiewissels we nog een geschikte woordspeling kunnen vinden. Ik dien bij dezen graag een constructieve motie van wantrouwen in tegen het decreet.

Ik maak me al langer zorgen over de toenemende spanning tussen het partijpolitieke deel van onze lokale besturen en het ambtelijke deel. Er is nu al een tekort aan groeikansen voor ambtenaren in onze overwegend te kleine lokale besturen (zie het artikel over de voorgenomen fusie van Bilzen en Hoeselt, p. 18). Er is een structureel probleem, in veel lokale besturen, met de beleidsvormende capaciteit, zoals het voorbeeld van de omgevingsdiensten in dit nummer aantoont (zie p. 51). Op veel plaatsen zijn ambtenaren overvraagd door de dagelijkse dienstverlening en ontbreekt de tijd of de ruimte voor visievorming. Boven op die dagelijkse frustraties komt dan de grillige en onvoorspelbare partijpolitiek die botst met de verwachtingen, competenties en ambities van nieuwe generaties ambtenaren. Het partijpolitieke landschap is steeds meer versnipperd. Er zijn steeds meer (kleine) partijen nodig voor een werkbare meerderheid, maar dat leidt niet automatisch tot een werkbare gemeente. Ingewikkelde coalities lenen zich voor politieke spelletjes. De partijpolitieke concurrentieslag is op een ongezonde manier verhard en verscherpt, ook door de doorwerking van de zure verhoudingen op het nationale niveau. Ze maakt standvastig en slagkrachtig lokaal beleid moeilijker. De druk op de korte termijn is groot. Interventies van politici in het dagelijkse beheer zijn schering en inslag. De versoepelde mandaatwisselingen tijdens de bestuursperiode versterken de ongezonde ambitiekoorts, terwijl alle grote problemen een volgehouden perspectief op lange termijn vereisen. Boven op die problematische kenmerken van de lokale partijpolitisering komt nu het gecombineerde effect van de semidirecte verkiezing van de burgemeester en de afschaffing van de opkomstplicht.

We betreden in de aanloop naar de lokale verkiezingen van 2024 volkomen onbekend terrein. Hier zijn we nog

nooit geweest. Ik verbaas me en ben ongerust over het gebrek aan debat over deze cesuur in de lokale politiek. Persoonlijk electoraal succes zal nog meer de drijfveer van politici moeten zijn. De grootste willen zijn is vanaf nu de mantra, om eerst aan zet te zijn bij de formatie en de burgemeester te mogen leveren. Dat kan niet anders dan grote impact hebben op de electorale strategie. Lokale verkiezingscampagnes blonken al niet uit door de grote strijd om de ideeën. Ik vrees dat het gevecht voor populariteit en persoonlijk succes in 2024 nog meer zal domineren, zeker nu het nieuwe decreet ervoor zorgt dat de naamstemmen de enige electorale maatstaf zijn. Het is vooral de combinatie van al deze factoren in dit decreet die mij zorgen baart. Het brengt ons bij een onvoorspelbare lokale klimaatverandering. Waar liggen de 'tipping points' van de lokale democratie? We mogen bijvoorbeeld verwachten dat de sociale media in 2024 een nog veel sterkere rol zullen spelen. Algoritmes gericht op specifieke doelgroepen zullen hun opwachting maken. Nieuwe consultantbedrijfjes in politieke marketing lopen zich nu warm en prijzen hun waren al aan. Zij hebben het in hun aanbod niet over beleid, niet over maatschappelijke kwesties. Zij hebben het over beïnvloeding, over 'framing', over imago, over marketingtechnieken om 'doelgroepen' te bereiken. Verkiezingsgedrag beïnvloeden wordt een vak apart en dat heeft niets te maken met de organisatie van een democratisch debat. Als populariteit domineert, loert populisme om de hoek en komen we dicht bij een vertrumpisering van de lokale politiek. Make Ninove Great Again, dat soort pervers effect bedoel ik.

De verbeterde professionalisering van het ambtelijke deel van onze lokale besturen brengt een cultuur en verwachtingen bij de medewerkers mee die botsen met de trends in het partijpolitieke deel van onze lokale besturen. Die spanning leidt tot burn-outs, tot het mentaal afhaken of tot het helemaal afhaken ook van leidende ambtenaren, van steeds meer leidende ambtenaren, is mijn inschatting. Het is een onderhuidse evolutie die mij grote zorgen baart. Ik vrees de effecten van de nieuwe partijpolitieke hervormingen die hier bovenop zullen komen. Toenemend populisme in lokale besturen en partijpolitieke strijd op de vierkante centimeter: het dreigt tot organisaties te leiden waar jonge mensen met ambitie liever niet meer voor werken. Nog maar zelden heb ik zo sterk gehoopt dat alles wat ik schrijf totaal fout blijkt te zijn. ■

FILIP DE RYNCK IS COLUMNIST VAN LOKAAL

burgemeester Triljoen

VOORKOMEN, BEHEREN, AUDITEN, ANALYSEREN ... ETHIAS SERVICES STAAT AAN UW ZIJDE!

Ethias Services wil, als aanvulling op de verzekeringsproducten, een **volledig gamma van diensten** aanbieden, onder meer op het vlak van preventie, risicobeheer en pensioenen.

Ethias Services staat aan uw zijde en begeleidt u bij de uitrol van innovatieve oplossingen die aan uw dagelijkse behoeften voldoen.

Op het vlak van **psychosociale risicopreventie en geestelijke gezondheid** geeft Ethias Services een antwoord op uw vragen met meer dan 50 concrete voorstellen voor:

- conflictbeheersing, stressbeheersing en tijdsbeheer;
- opsporing en analyse van psychosociale risico's;
- psychologische ondersteuning en veiligheid, geestelijke gezondheid en welzijn;
- beheer van leidinggevende vaardigheden, human resources en communicatie;
- werkomgeving, verslavingspreventie;
- ethiek in management en besluitvorming.

Op het vlak van **pensioenen** zorgen we via de studies « Publi-Plan » voor een duidelijk beeld op de toekomstige loon- en pensioenlasten van statutaire en contractuele personeelsleden die in openbare instellingen werken.

Op het vlak van **Risk Management** richten we ons op het in kaart brengen van risico's, het opstellen van remediëringssystemen, begeleiding bij het uitvoeren van maatregelen en een reeks specifieke opleidingen.

Op het vlak van **brandpreventie** voeren we risicoaudits uit en begeleiden we u bij de uitvoering van corrigerende maatregelen om zowel uw personeel als uw patrimonium te beschermen. We organiseren ook diverse opleidingen, zowel bewustmakingssessies als cursussen over specifieke onderwerpen.

Ethias Services, **dat is ook het beheer** van uw rentes Arbeidsongevallen, van uw wettelijke of aanvullende pensioenen, en een hele reeks andere mogelijkheden die onder meer verband houden met de berekening van vergoedingen of **bijstand** in het algemeen.

MEER HIEROVER WETEN?
CONTACTEER ONS.

☎ 011 28 21 00
✉ ethiasservices@ethias.be
🌐 www.ethiasservices.be

Ethias Services NV, Rue des Croisiers, 24 - 4000 LUIK
www.ethiasservices.be - ethiasservices@ethias.be
RPR Luik BTW BE 0825.876.113 - IBAN: BE03 0688 9413 2384 - BIC: GKCCBEBB
Publicitair document. Vormt geen contractuele verbintenissen.
V.U.: Yves Mélot

ethias
SERVICES